

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXVII Nr. 24

KETVIRTADIENIS, LAPKRIČIO (NOV.) 26, 1987

KAINA 25 c.

KASDIEN

**Senoji karta prisimena
Kas prie to privedė
Kodėl nelaimėtu
Kodėl taip yra**

Amerikos lietuvių senoji karta ir vyresnieji jų vaikai labai gerai prisimene 1929-aisiais metais New Yorko akcijų biržoje krachą, ir po jo — kilusią Didžiąją depresiją. Ne vienas tada prarado bankuose saugomas santaupas, darbą, išsimokėjimo sąlygomis pirktuosius namus.

Šį kartą biržoje krachas, nors ir supurtė kapitalistinio pasaulio finansų sistemą, tokios depresijos, kokią sukėlė 1929-aisiais metais gal kol kas ir nesukels. Šį kartą bankuose santaupos apdraustos, daugiau kaip 30 milijonų senų žmonių gauna Social Security pensijas, yra šios tokios socialinio aprūpinimo pašalpos, nedarbo kompensacijos... Tačiau kaip rimtesni bešališki ekonomistai numato, — anksčiau ar vėliau recesija pasireikš daug stipresnė už buvusiąją šio dešimtmečio pradžioje, atėjus Reaganui į Baltuosius Rūmus.

Sunkesnės ar lengvesnės recesijos yra kapitalistinės sistemos silpnėjimo reiškiniai. Biržose akcijų krachai yra žingsniai — nuo bedugnės — įkristi ir — iš jos nebeišsirepečkoti...

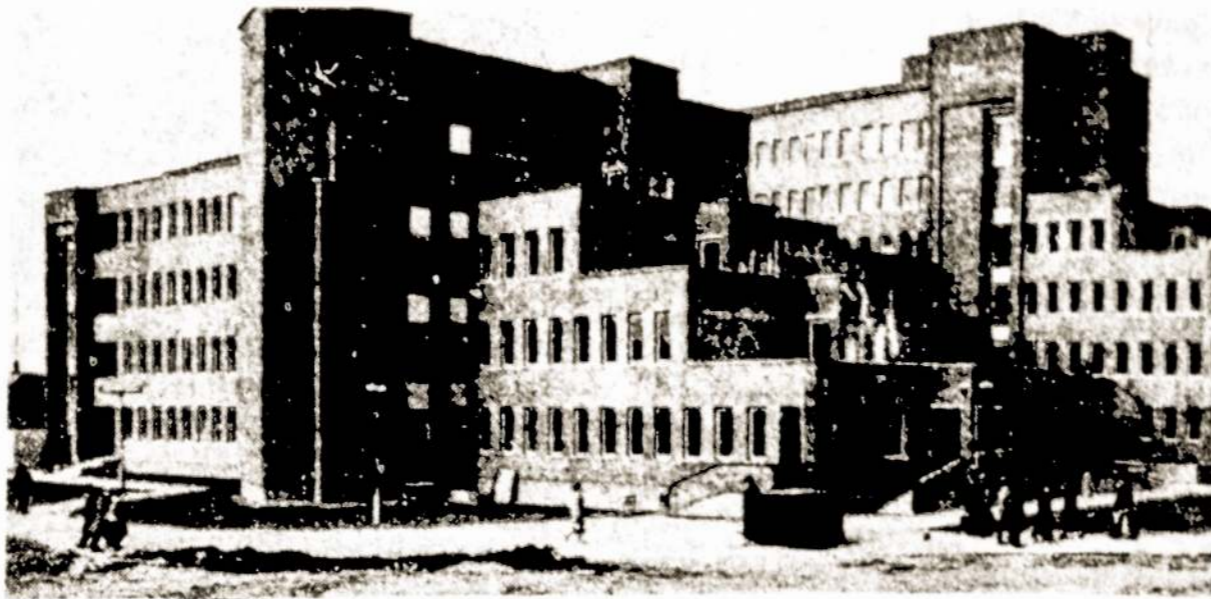
Šį kartą už kilusius kapitalistinio pasaulio akcijų biržose krachus kaltė verčiama prez. Reagano ekonomikos politikai. Iš tiesų, valstybės biudžeto deficitas neapsakomas, išmokėjimų užsieniui deficitai beveik kasmet po beveik \$200 milijonų, šalis praskolinusi svetimų šalių kapitalui, arabai, ypač japonai su savo kapitalais vis labiau Amerikoje įsitvirtina.

Sąlyje prie to privedė neapsakomas ginklavimasis, o prezidentas užsimojęs dar papildomai bilijonus ir bilijonus išleisti "žvaigždžių karams".

Kitais metais bus prezidento rinkimai. Liaudies nuotaikos, kad į Baltuosius Rūmus reikia pasiūsti demokratą. Salyje vyksta debatai kurį pasiūsti. Kol kas pirmąją baptistų dvasininkas Jesse Jackson.

Jesse Jackson nėra eilinis politikas. Stipriai laikosi savo politinių įsitikinimų. Kritikų bei žurnalistų klausimams atsakyti žodžio neieško užantėje. Tačiau plačiai girdėti, nors demokratų partija suvažiavime jį ir nominuotų prezidentiniu kandidatu, rinkimų jis nelaimėtu. Kodėl nelaimėtu? O gi, kad jis yra afroamerikietis.

Nesąmonė, kad jis dėl to nelaimėtu, kad yra afroamerikietis. Jei-gu nelaimėtu, tai dėl to, kad Amerikoje rinkimuose labai žymią rolę atlieka finansiniai interesai. O Jesse Jacksono politinė filozofija kaip tik ir yra prieš juos, prieš

Naujoji šeškinės poliklinika.

Turtinga tikrove ir skurdūs prasimanymai

Neseniai įvykęs tarybinių komunistų Centro Komiteto plenumas plačiai komentuojamas visoje pasaulio spaudoje. Jo mintys ir išvados eina iš lūpų į lūpas. Tiesiog tarybinės visuomenės demokratizavimas — taip galima trumpai apibūdinti šio partinio forumo svarbą. Jeigu tarybinių komunistų XXVII suvažiavimas iškelė programinius uždavinius ir suformulavo ilgalaikę strategiją, tai šis sausio plenumas pagrindžia tą strategiją, įteisina ją.

Būtent — įteisina. Juridinis pagrindas visada suteikdavo kiekvienam rimtam sumanymui pastovią vertę, neleidžia įsigalėti politinės konjunktyros svyravimams, subjektyvizmui ir kitoms negerovėms, padeda užkirsti kelią senų klaidų kartojimui — apie tas klaidas plenumo buvo tiesiai pasakyta. Be to, partijos politikos giesnis įteisinimas įgalina suinteresuoti ta politika platesnius gyventojų sluoksnius. Neatsitiktinai savo kalboje M. Gorbaciovus pavadino „principiniu klausimu“ nepartinių drąsesnį išskėlimą į vadovaujančius postus.

Taigi, kokie teisiniai aktai siūlomi apsvaistinti visuomenei? Vienu svarbiausių laikyčiau įstatymą dėl valstybinės įmonės. Jis turi iš esmės pakeisti ūkininkavimo sąlygas ir metodus, įtvirtinti įmonių praktikoje planinio prado ir visiškos ūkiskaitos, savarankiškumo ir

didžiąsias korporacijas, už darbo liaudį, varguomenę...

Žmonės, nematantys toliau savo nosies ir teizantys tik tiek, kiek rašo buržuazinė komercinė spauda, nepatikės, kad turtingiausioje pasaulyje šalyje Amerikoje beveik 20 milijonų žmonių gyvena nedavalgę. Tai neišlaužta iš piršto, bet atsakingos gydytojų organizacijos, susirūpinusios nedavalgiusių žmonių sveikata.

Vadinasi, Amerikoje yra "something wrong". Harvardo universiteto profesorius Larry Brown sako, jog tas "something wrong" yra dėl to, kad prez. Reagano administracija yra abejinga neturtingų žmonių gyvenimo lygiu.

S. J. Jokubka

atsakomybes derinimą, įteisins jau egzistuojančias gyvenime savivaldos formas (beje, Vakarų apžvalgininkai, kalbėdami apie plenumą, sutartinai nutyli apie savivaldą, apie įmonių direktorių rinkimus, nes tai prieštarauja privatinės nuosavybės dėsniams). Tarybinių komunistų Centro Komiteto sausio plenumo pasiūlyta plati ir Tarybų veiklos demokratizavimo programa. Čia irgi numatyta įstatymas, koreguojantis dabartinę rinkimų sistemą. Taip pat jau parengtas ir netrukus bus paskelbtas įstatymo projektas dėl pareigūnų, varžančių piliečių teises, neteisėtų veiksmų apskundimo juridinės tvarkos. Numatyti papildomi žingsniai Valstybinio arbitražo darbui gerinti. Dar paminėčiau pasiūlymą peržiūrėti Pavyzdinius kolūkių įstatus. O plenumo išvakarėse spaudoje paskelbtas įmonių ir organizacijų ekonominių ryšių su užsienio firmomis įstatymo projektas. Toks juridinis šių ryšių reglamentavimas jau nebeis pelytės atskiriems nesąžiningiems aukštesniems pareigūnams, kaip yra neseniai buvę. Beje, visi suminėtieji įstatymai gerokai išplečia žemutinių organų teises, vietinių Tarybų ir eilinių piliečių teises.

Plenumo pasiūlytas visuomenės demokratizavimo tempas nemažas ir aprepti komentare visą plenumo turinį, aišku, neįmanoma.

Trumpai paminėsiu lietuviškos išsivijos propagandos poziciją mums rūpimu klausimu. Ji praktiškai nesikeičia. Nieko konstruktyvaus, suinteresuoto, kvalifikuotai pateikto. Pavyzdžiui, „Europos lietuvis“ taip rašė apie persitvarkymus Tarybų Sąjungoje. „Koks dirbtinas ir apgaulingas visas tarybinio gyvenimo fasadas... Visi pritaria visiems partijos reikalavimams, visi vykdo visus nurodymus, visi linkčioja, ploja, sutinka su oficialiomis pažiūromis ir nuomonėmis. Po oficialia kauke slepiasi tikrasis gyvenimo veidas“.

O koks tas „tikrasis gyvenimo veidas“? Pasirodo, tai — „pagyvėjęs susidomėjimas rytų filosofija“. O kodėl ne? Ar rytų filosofija leistina domėtis tik Vakarų kraštų inteligentams ir jaunimui? Dalykas visai kitas: savo išpuoliams pagrįsti „Europos lietuvis“ redaktoriai jau nebesugraibo nieko daugiau. Jei rytoj Vilniuje at-

Mirė draugas Petras Griškevičius

Mus visus pasiekė netikėta ir skaudi žinia — lapkričio 14 dieną Vilniuje mirė draugas Petras Griškevičius, Lietuvos Komunistų partijos Centro Komiteto Pirmasis sekretorius, daugelio mūsų nuoširdus ir geras bičiulis.

Draugas Petras Griškevičius vadovavo Lietuvos Komunistų partijai nuo 1974 metų pavasario. Per tuos metus išgražėjo, praturtėjo mūsų brangioji Lietuva. Visa tai vyko partijai ir asmeniškai Petru Griškevičiui vadovaujant. Jo tėvišką globą ir rūpestį jautė ir Amerikos pažangieji lietuviai.

Drauge su Lietuvos žmonėmis liūdėdami dėl šio skaudaus netekimo, siunčiame jiems užuojautą, linkime nenuleisti rankų, darbais ir laimėjimais įamžinti draugo Petro Griškevičiaus atminimą. Nuoširdžius žodžius tariame ir velionio šeimai, artimiesiems, bičiuliams ir bendražygiams.

Kaune susiburs kokia kačių mylėtojų bendrija, esu tikras, Londono lietuvių savaitraštis ją būtinau priskirs prie antitarybinių, prie „rezistencinių jėgų“, kaip ten dar sakoma. Ar nejuokinga? Pavarčius išsivijos buržuazinę spaudą, randa ne vieną panašų vedamąjį straipsnį — tolimą nuo gyvenimo tikrovės, tarsi nurašytą iš supelijusių laikraščių kompleksų. Čia nesivarginama dėl dienos aktualijų, kaip tai daroma kituose laikraščiuose — taip pat ir Vakarų sostinių. Čia neklausama apie naujausius įvykius išsivijos visuomenės, mokslo ir kultūros veikėjų nuomonės, bijoma šviežesnio, atviresnio žodžio... „Jeigu nematau — vadinasi, nėra“, — tokia stručio logika po senovei vadovaujasi „Europos lietuvis“, kiti buržuaziniai išsivijos laikraščiai.

J. Berzins

— Portland, Ore., buvo plačiai pažymėtos John Reed gimimo 100-osios metinės. Šį jubiliejų plačiai pažymėjo ir Tarybų Sąjungoje. Knygos „Dešimt dienų supurtė pasaulį“ autoriaus pelenai palaidoti Kremliaus sienoje.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday,
by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00;
Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS — 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659 782)

Kalbant apie susitarimą dėl raketų

Branduoliniame kare, kuris paveiktų pasaulį, ir Žemės kamuolį paverstų pelenų dykuma, trumpo ir vidutinio nuotolio raketos mažai ką bereikštų. Trumpo nuotolio raketos su branduoliniais užtaisais toliau 600 mylių taikinio nepasiektų. Vidutinio nuotolio raketos daug stipresnės, bet palyginus su strateginėmis raketomis, kuriomis galima iš vieno kontinento apšaudyti kitą kontinentą, irgi tik "blusos", nes ir jomis taikiny nepasiekiamas toliau už 3,000 mylių. Ir šios abiejų, trumpo ir vidutinio nuotolio kategorijų raketos tesudaro viso potencialo branduolinės ginkluotės tik apie 6 procentus. Tačiau norinti išlikti žmonijai gyva, susitarimas šias nedideles raketas likviduoti sveikina.

Dabar prašosi klausimas, ar dar bus jos likviduotos. Kol Reaganas ir Gorbačiovas susitarimo nepasirašys, dar gali būti visko, nes dėl kai kurių smulkmenų dar nebaigė susitarti.

Piktosios reakcinės jėgos su Washingtono ultrakonservatoriais susitarimą dar ko gali "susprogdinti". Jeigu sekretoriaus Shultzo žodžius "išgirstų dievo ausis", kad iki gruodžio 7 dienos bus baigta susitarti ir, kai Gorbačiovas atvyks į Washingtoną, sutartis bus pasirašyta, būtų kas kita. Nors būtų ne koks žingsnis branduolinio nusiginklavimo kryptimi, bet vis tiek būtų žingsnis, kad iki šio šimtmečio pabaigos branduolinio karo grėsmei būtų pasakyta amen.

Iš masinės informacijos pranešimų duodasi suprasti, kad Gorbačiovas į Washingtoną atvyks ne vien šios sutarties pasirašyti. Netgi pats prez. Reaganas spalio 10 d. spaudos atstovams pasigyrė, jog susitikime su Gorbačiovu Washingtono bus pasiūlyta susitarti ir dėl strateginių raketų skaičiaus 50 procentų sumažinimo ir, girdi, "kai kitais metais jis nuvyks į Maskvą, susitarimas dėl strateginių raketų sumažinimo bus pasirašytas.

Šis susitarimas jau būtų rimtas žingsnis branduolinio nusiginklavimo kryptimi, kad virš žmonijos branduolinės bombos nekabotų, kai Demoklio kardas, kad pasaulis pražydytų gražiu, tautų draugystės žiedu. Bet ar prezidento žodžiai pasiteisins, kai jis mušasi į krutinę, jog "žvaigždžių karų" programos jis atsisakys tik per savo lavoną, o tuo tarpu TSRS užsienio reikalų ministras Sevarnadze susitikime su žurnalistais pažymėjo, kad susitarimas dėl strateginių raketų negalėtų būti nesulaukiamas su susilaikymu nuo "žvaigždžių karų" programos.

Turint galvoje prezidento ir už jo nugaros ultrakonservatorių užsispyrimą, kad "žvaigždžių karų" programa jokiose derybose neturi būti liečiama, taikos šalininkų sąjudžiams pasaulyje ir sveikai galvojančiai žmonijai gali tekti dar daug paprakaituoti kovoje už taiką per nusiginklavimą, kol piktoms reakcinėms jėgoms pasakys ajukš į žmonijos vystimosi istorijos muziejų rūsius! . .

Benamių problema vargiai bus išspręsta

Iki 1980 metų, kol prez. Reaganas su respublikonais konservatoriais neatėjo į valdžią, Amerikoje benamių problemos nebuvo. Apie benamius beveik nebuvo girdėti, nors jų ir buvo. Buvo tik delirikai, lumperproletarai bei lengvi psichiniai ligonys, nebūtinai uždaryti bepročių namuose.

Prie Reagano valdžios pradėjo atsirasti šimtai ir tūkstančiai benamių didesniuose miestuose. Prez. Reagano administracija pradėjo apkarpinėti socialines programas, ir reagonomiką nukreipė korporacijų bei turėjų naudai.

Patikimi šaltiniai rodo, kad šiuo metu Amerikoje jau priskaitoma nuo 2 iki 3 milijonų benamių. Massachusetts Technologijos instituto tyrinėjimu duomenimis, jeigu benamių armijos gausėjimui nebus pastotas kelias, tai sekančio šimtmečio pirmame dešimtyje metų Amerikoje bus mažiausia 18 milijonų benamių.

Kai kurių miestų pasiturinčių rajonų gyventojai alarmuoja gatvėse valkatomis, prašinėjančiais išmaldos — bei leidžiančiais naktis užpakalinėse gatvelėse užkaboriuose ir baigiančių sugriūti namų laužuose, o vasaros metu ir parkuose. Patys benamiai, jų yra kur daugiau susitelkusių, irgi šturmuoja, prašo, reikalauja juos iš miserijos gelbėti. Pažangesnieji miestų merai, kiek beišsigali, bando jiems padėti. Skatina labdarininkus draugijas kurti alkaniesiems žmonėms sriubos virtuves, benamiams nakvynės namus, bet benamių atsiranda vis daugiau ir daugiau.

Išimtys lieka išimtimis

Šią vasarą Lietuvoje viešėjo grupė užsienio lietuviukų. Išgirdau, kai viena mergina pasakė, jog susidariusi įspūdį, kad Lietuvos jaunimas ne itin pasinėšęs į mokslus. O tiksliau — jis ne toks atkaklus, siekiant žinių, viso to, ką žmogus gali pasiimti studijuodamas. Susimąščiau: taip ar ne? Kategoriškos nuomonės tikriausiai čia negali būti. Yra juk visokio jaunimo ir pas mus.

Tik žinau, kaip nekantriai vidurinių mokyklų, technikumų moksleiviai, aukštųjų mokyklų studentai laukia vasaros. „Atostogų metas, atostogų metas“ — tik ir tegirdi. Tačiau vasara nevilioja tų, kurie stoja į aukštąsias mokyklas. Vasarą jiems darbymetis. Rugsjūčio mėnesį Lietuvoje prasidėjo stojamieji egzaminai. Tai ar užteks valios, ryžto? Svarbiausia — ar užteks žinių? Šis jaunimas puikiai žino, kad kiekvienais metais vis didesni konkursai, vis daugiau reikia žinių ir... sėkmės, norint tapti studentu.

Dauguma jų stoja į aukštųjų mokyklų dieninį skyrių. Kiti, deja, dėl įvairiausių priežasčių negali atsidėti vien mokslui. Todėl pasiruošę pasinaudoti vakariniu ir neakivaizdiniu mokymusi. Beje, neakivaizdiniu būdu besimokančių būrys labai margas. Vieni, pradėję dirbti, nori gilinti žinias „pagal profesiją“, kiti jau turi aukštojo mokslo cenzą, tačiau tęsia studijas, susidomėję kitomis sritimis. Tačiau neakivaizdininkais dažniausiai padaro buitinės ar šeimyninės aplinkybės. Šiems žmonėms pirmiau reikia dirbti, o tik paskui mokytis.

Aš irgi mokiausi neakivaizdiniu būdu. Tai gana sunku. Studijuojau filologijos fakultete lietuvių kalbą ir literatūrą. Taigi žinau, kiek daug valios ir ryžto reikalauja šis toks mokymosi būdas. Studentai patys turi susirasti mokymo medžiagą, patys pasiruošti egzaminams, negirdėdami paskaitų. Studijuojamas dalykas labai įdomus. Daug sužinai ne tik iš savo tautos istorijos, bet ir apie jos kultū-

ra, kalbą. Vis labiau pradedi suprasti, kokia ji graži, turtinga. Daug sužinai apie tuos, kurie garsino lietuvių liaudį savo grožiniais ir moksliniais kūriniais. Tačiau pernelyg knyginiis mokymasis nuteikia tokio malonumo, to potraukio ir didelės meilės mokslui, kurį teikia dėstytojų paskaitos. Tiesa, du kartus per metus vyksta sesijos. Jų metu ir mums skaitomos paskaitos, bet paprastai jos būna įvadinės: trumpai susipažįstama su vienu ar kitu dalyku. Sesijų metu laikomi egzaminai. Tai gi kartu dirbti ir mokytis nelengva. Tačiau tokių labai daug ir gal jie ryškiausiai parodo, kaip atkakliai siekiame didesnio pažinimo.

Didėjant konkursui į stacionarą, šis mokymosi būdas tampa vis populiarenis. Bet ir čia teisė mokytis įgyjama per konkursus, ir čia jie vis didesni. Pavyzdžiui, stojančiųjų į lietuvių kalbos ir literatūros specialybę konkursas buvo 3,3 žmonės į vieną vietą.

Šis rašinėlis, žinoma, nėra koks nors argumentuotas įrodymas, jog visas Lietuvos jaunimas tik ir susirūpinęs, kaip čia jam įsigyti aukštojo mokslo diplomą. Kitas, žiūrėk, suskanta vytiis praleistą progą tik, sulaukęs... 30 metų ar daugiau. Man tik rūpėjo pasakyti, kad mokytis išvis nelengva. Na, o dirbti ir mokytis — kur kas sunkiau. Ir jeigu sutiksite žmogų, kuris jums pasakys, kad jis dirba ir mokosi, priimkite tai kaip įrodymą, jog Lietuvos jaunimas atkakliai eina mokslo keliu. Ejo vakar, eina šiandien, eis rytoj. Na, o išimtys, kurių irgi yra, taip ir lieka išimtimis.

J. Numavičiūtė

— Statistikos duomenimis AFL-CIO profsąjungos per praeituosius dvejus metus neteko 407,000 narių. Toks didelis narių netekimas susijęs su uždarinėjimu ir kėlimu į kitas šalis įmonių, su tobulėjimu technikos, reikalaujančios vis mažiau darbininkų ir profsąjungų griovimu.

Benamių problema susirūpino ir federalinė valdžia. Siemet kongresas užgrybė ir prezidentas jau pasirašė įstatymą, pagal kurį iš federalinio išdo benamių reikalams būtų skiriami \$355 milijonai. Humaniškas gestas, bet ar \$355 milijonai išspręs benamių problemą, kai šie milijonai tebus skirstomi benamiams ir jų šeimoms tik maistui, nakvynės namams ir sveikatos priežiūrai?

Labai gera benamius šelpti maistu, rūpintis pastogėmis, kuriose jie galėtų praleisti naktis, ypač dabar žiemos metu. Labai gerai rūpintis ir ju sveikata. Bet visi šie samaratonieškieji darbai benamių problemų neišspręs, jiems gyvenimui reikia pastovių namų, o iš tų \$355 milijonų pigių namų statybai nenumatoma skirti nė cento. Žinoma, kad ne visi benamiai tuos pigius namus pajėgs įsigyti. Tačiau tam tikras procentas benamių šeimų juos įsigyti stengtųsi, jeigu valdžia hipotekas apdraustų taip, kaip yra apdraudusi neturtingų žmonių santaupas bankuose.

Bet nereikėtų tų baiku! Pigių namų statybos programa būtų nepriimtina didžiųjų namų savininkams. Vos bepajėgiantys mokėti brangias nuomas nuomininkai, kurie anksčiau ar vėliau turėtų keltis į benamių armijos gretas, stengtųsi įsigyti pigų namelį. Ir kas duotus? Didžiųjų namų savininkams mažėtų nuomininkų ir turėtų atpiginti nuomas.

Cia ir yra vienas iš pakastųjų šuniukų, kad benamių skaičius vis labiau gausėja.

Vilnis, 1987 m. lapkričio 26 d.

Tai vadinasi tiesos baimė

Kai 1986 metų vasarą Lietuvą aplankė pirmosios lietuvių turistinės grupės iš Argentinos ir Brazilijos, antitarybinių emigrantų spaudoje kilo nepasitenkinimas: Toronto „Tėviškės žiburiai“ išspausdino nepasitenkinimo kupiną dešiniojo Argentinos lietuvių veikėjo P. Mičiudo laišką, kuriuo buvo skelbiamas pavojus lietuvių bei svetur. Autorius aiškino laikraščio skaitytojams, kad keturiasdešimties Argentinos lietuvių kelionė į Lietuvą yra žalinga, kad ji jame galima įžvelgti komunistų kląstą ir t.t. Tačiau kokios nors kampanijos, nukreiptos prieš prasidėjusias grupines Pietų Amerikos lietuvių turistines keliones į Vilnių, P. Mičiudui ir jo bendraminčiams nepavyko suorganizuoti. Gali gąsdinti kuo nori, bet kai įvairių pažiūrų žmonės išvyksta į tėvų kraštą ir patenkinti iš ten grįžta, ir kitų nesulaijys. Tuo labiau jį tegalima bauginti melo pagalba, seniai nebeįtikinančiais „patriotiniiais“ draudimais, o grįžę žmonės supras, su kokiais nedorais žmonėmis, besiskelbiančiais patriotais, turi reikalą ir apie tai kitiems papasakos. O kas tada kitą kartą patikės P. Mičiudui ir „Tėviškės žiburiams“, kai jie apie tautiečių išvykas į Lietuvą rašys?

Praėjusį rudenį P. Mičiudas šaukė dėl kelionių pavojaus „Tėviškės žiburiuose“, o šį pavasarį „Pasaulio lietuvis“ (Nr. 3) aprašė džiaugsmingus Argentinoje gimusios Irenos Stankevičienės kelionės įspūdžius — „Buenos Aires—Vilnius“. Turistė nepaprastai patenkinta pabuvusi tėvų krašte: „Aš esu laiminga, kad pamaciau Lietuvą, nors ir toli nuo jos gimusi, — jos paminklus, pievas, žmones ir galėju būti su jais ir kartu pergyventi jų jausmus, linkmybes bei liūdesius — nors trumpą laikotarpį“. Straipsnio autorė savo kelionės įspūdžius baigia gražiais Justino Marcinkevičiaus kūrybos posmais. Ją Lietuvoje daug kas žavėjo, nors gal ir neatėjo į galvą, kad tai vis dažniausiai tarybiniais metais sukurta, išugdyta, sutvarkyta. Štai kad ir nuotraukos: Rumšiūkių etnografiniam ir M. K. Čiurlionio memorialiniame muziejuose. O kas juos įsteigė? Yra nuotrauka, padaryta aerodrome su gimimėmis: niekuo jie nesiskiria savo išvaizda nuo viešnios, nepasakys, kad ponias atvažiavo pas vargšus. Tiesa, negalėjo tokiam leidinyje tautietį apsieiti be nepasitenkinimo gaidelės, bet tai tik iš nežinojimo (Kodėl, grupei atvykus į Kauną, reikia pranešti gidei, kur išeini pas gimines? O juk atvyko turistinė grupė, su ja ir grįš, tai kodėl negalima žinoti, kur svečias gali paklysti ar užsibūti, sugaišindamas visų laiką. Ir čia jokios „politikos“ nereikia ieškoti).

Štai tokie entuziastingi I. Stankevičienės įspūdžiai ir paaiškina, kodėl P. Mičiudas nepatenkintas dėl gausesnių Lotynų Amerikos lietuvių būrių kelionių į Lietuvą: juk P. Mičiudas ir jo bendraminčiai tiek metų bauginą Argentinos lietuvius bausimais tėvų krašte, telkė juos „vadavimui“, o gyvena liudininkė, kaip ir kiti jos bendra-

Per pastaruosius trejus metus (1983—1986) — moterų Tarybų Sąjungoje daugėjo šitaip:
per mėnesį — 100—105 tūkst.
per savaitę — 22—24 tūkst.
per dieną — 3,2—3,5 tūkst.
per valandą — 135—145 moterys
per 10 minučių — 22—24 moterys
Užteks. Tikrai, kad užteks, gerbiausios Kronikietė.

Kalbėjosi STEFANIJA GRIGAITĖ

keleiviai, siaubo pasakas griaua šviesiais Lietuvos aplankymo įspūdžiais. Tad tiesos baimė ir yra toji pirmoji priežastis, dėl kurios kai kurie žmonės pasiryžę atimti iš savo tautiečių patį jiems brangiausią — džiaugsmą, tėvų kraštą Lietuvą lankant.

O ta tiesos baimės skatinama kova prieš atvirą užsienio lietuvių bendravimą su Tarybų Lietuva pasireiškia antitarybinėje išeivijoje nuolatos ir įvairiais pretekstais. Čia ir kalbos apie „nepripažinimo“ principus, ir „tautinę drausmę“, ir „komunistinės propagandos“ apgaulė, ir t.t. Pavyzdžiui, argi ne ta pati tiesos baimė skatina kai kuriuos Amerikos lietuvius kovoti prieš Madisono ir Vilniaus susigiminiavimą: tiesa apie Lietuvą, kuri atsiskleis amerikiečiams per atvirus kontaktus, jiems baisesnė už nutautėjimą, priešiskumą tėvų krašto žmonėms, jiems lengviau ir politiškai pelningiau gyventi su melu apie Lietuvos meilę, anot B. Railos, teįmanomą iš tolo...

Argi nepakanka pavyzdžių, kai nesigaudančių Lietuvos gyvenime užsieniečių pliauskalai „vadavimo“ veikėjams yra daug mielesni, brangesni, negu doras tautiečio žvilgsnis į gražius lietuvių darbus gimtajame krašte?

Bet, kaip rodo ir dvi skirtingos Argentinos lietuvių nuomonės, pastangos uždengti tautiečiams akis, kad jie neįžvelgtų į Lietuvą ir teklauptų melo šibždesių apie ją, yra nesėkmingos. Ir tokių pavyzdžių vis gausiau.

Jonas Rinkevičius

TRUMPAI

— Pasaulinės profsąjungų federacijos delegacija buvo nuvykusi į Maskvą, kur susitiko su tarybinių profsąjungų darbuotojais, netgi su Gorbačiovu.

AFL-CIO irgi priklauso federacijai, bet AFL-CIO prezidentas Lane jo kolegijos juo nepaisė, vyko be jo.

— Lapkričio 13-15 dienomis Detrote vyko taikos šalininkų nacionalinė 5-oji konferencija. Jos tikslas — suaktyvinti Amerikoje taikos šalininkų judėjimą, kad 2000 metai būtų visiškai branduoliniu nusiginklavimo metais.

— Žurnale „Forbes“ tyrinėjimu duomenimis, praeitais metais Amerikoje bilijonierių skaičius padvigubėjo — nuo 26 iki 49. Turtingiausių yra manufaktūros pramoninkas Sam Moore Walton. Jo turtais siekia \$8,5 bilijono.

— Tarybų Sąjungos-Kinijos savitarpio santykiai gerėja, ypač prekybos atžvilgiu. Siemet per pirmąjį pusmetį juodvi prekiavo net už \$26 milijonus.

— Spalio pabaigoje Milwaukee, Wisconsin vyko krepšinio lygos rungtynės. Jose dalyvavo ir iš Tarybų Sąjungos atvykusi krepšinininkų komanda, kurios sudėtyje buvo net keturi lietuviai. Iš lietuvių geriausiai pasižymėjo Arūnas Marčiulionis.

— Pasirodo, iranėčiai Persijos įlankoje turi rankinių antilektuvinių šautuvų. Manoma, kad juos gavo iš Afganistano reakcinių sukilėlių, kuriuos Amerika tais šautuvais yra parėmusi.

— Britas laikraščio leidėjas Robert Maxwell praneša, jog jis galvoja pradėti leisti anglų kalba laikraštį, skirtą pasaulyje angliškai kalbantiesiems žmonėms.

— Neseniai LaGuardia aeroporte New Yorke federaliniai agentai suėmė gabenamą kontrabandą 80 svarų kokaino.

Šis jaunas Brazillijos piliētis nelanko mokyklos, o gyvenimui užsidirba gatvėje pardavinėdamas knygas. (Nuotrauka iš „The Democratic Journalist“)

PAŠNEKESIAI SU KRONIKIEČIU

ATSITIKTINAI SUŽINOJAU, jog pasirašinėjate **KRONIKIEČIU** slapyvardžiu. „Vilnyje“ pasirodė keletas Jūsų rašinėlių, tačiau pažadas dažniau rašyti, regis, primirštas.

Tuomet galvojau, kad šis darbas lengvas ir man nesunkiai pakeliamas, bet klydau. Rašau sunkiai. Neišeina taip, kaip sumanęs, todėl geriau netesėti pažado, negu blogai daryti, ką pažadėjęs.

Aisakymas, sakytai, argumentuotas sąžine. O įelgu su Jumis susitikinėčiau pašnekesiams dėl „Vilnies“?

Kronikiečio slapyvardį pasirinkau ne todėl, kad drovėčiausi pavardės. Buvau sumanęs rašyti apie daug ką, pasitelkęs ir spaudą, ir savo asmeninę patirtį. Žodžiu, buvau užsimojęs plačiai, kad ir žmonių, ir šalies gyvenimas reģėtųsi.

Tai gal ryžkimės tą padaryti mūsų pašnekesiais?

Dabar jau nedrąsu žadėti. Todėl gal be pažadų apsieikime. Kas bus — bebūs, o dėl nepadaryto niekas nepriekaištaus.

Koklį temą pasiūlytume šį kartą?

Jums, matyt, žinoma, kad Suviennytyjų Nacijų Organizacijos Generalinis sekretorius apskelbė šiemet gimus planetoje 500000000 žmogų. Peresas de Kueljaras viešėjo Jugoslavijoje. Ir atsitiko, kad tas laimingasis yra Motėjas Gešparas iš Zagrebo miesto. Manau, kad „Vilnies“ skaitytojais susidomėtų kai kuo iš Tarybų Sąjungos demografinės statistikos. Proga neeilinė — šalis pažymi Spalio Didžiosios socialistinės revoliucijos 70-metį.

Manau, kad tema įdomi.

Permės universiteto docentas Vladimiras Gelfandas dar pavasarį pranešė, kad šį rudenį Tarybų Sąjungoje gims 150 000 000 moteris. Prieš 60 metų, t.y. 1927 m., Tarybų šalis iš viso tiek teturėjusi gyventojų.

Tačiau poetas Vladimiras Majakovskis 1919 m. rašytą poemą pavadinė „150 000 000“. Taip sakant, i poemos pavadinimą sudėjo šalies gyventojų skaičių.

Tuomet tiek gyventojų šalyje nebuvo. Juk ir pirmasis gyventojų surašymas, tiesa, ne visoje teritorijoje, tebuvo suorganizuotas 1920 metais. Tuomet šalyje gyveno 137 milijonai žmonių.

Atsiprašau, o kiek jų dabar?

Per šių metų pirmąjį pusmetį Tarybų Sąjungoje gyventojų padaugėjo 1,4 milijono. Liepos 1 d. šalyje iš viso buvo 283,1 milijono žmonių. Kiekvieną mėnesį šalyje vidutiniškai gyventojų padidėja 200 tūkstančių. Vladimiras Gelfandas savo prognozėje irgi apsiriko — 150 000 000 moteris gimė nesulaukusi rudens. Dabar moterų šalyje turime 17 milijonų daugiau negu vyrų.

Vadinasi, mergaičių gimsta daugiau?

Daugiau gimsta berniukų. Pastaraisiais metais kasmet vidutiniškai, 1987 m. lapkričio 26 d.

kai gimė 5,4 milijonai vaikų. Pasakiauota, jog 100 mergaičių gimė 105—106 berniukai. Kad vyrų mažiau negu moterų, reikia kaltinti karus. 1897 m. gyventojų surašymo duomenimis, Rusijoje moterų tebuvo daugiau tik 600 tūkstančių. 1926 m. jų daugiau negu vyrų net penkiais milijonais.

Tai Pirmojo pasaulinio karo pasekmės?

Taip. Bet ne vieno jo. Neužmirškim Pilietinio karo.

Po to sekė palyginus ilgoki taikos metai. Demografiškai teigia, kad tokiais sąlygomis moterų skaičius neturėtų didėti sparčiau negu vyrų. Tačiau šito neatstikė. 1939 m. moterų jau buvo 7,9 milijono daugiau negu vyrų, 1941 m. — jų daugiau 8,1 milijono.

Paskui vėl karas. Didžiausias, žiauriausias per visą žmonijos istoriją.

Regliu, kad pas Jus čia visa lentelė skaitliu.

Skaitau tik su pieštuku. Taigi prašom užsirašyti: moterų daugiau negu vyrų buvo:

1950 m. — 21,7 milijono
1955 m. — 21,4 milijono
1960 m. — 20,6 milijono
1965 m. — 19,8 milijono
1970 m. — 18,9 milijono
1975 m. — 18,3 milijono
1980 m. — 17,7 milijono
1985 m. — 17,1 milijono

Ar demografai numato laiką, kuomet moterų ir vyrų skaičius šalyje išsilygins?

Pirmiausia jie jau ruošiasi savotiškam jubiliejui. Esą XXI a. pradžioje šalyje gims 150 000 000-asis vyras. Tačiau ir tuomet moterų busią 10 milijonų daugiau.

Vyrų mirtingumas didesnis. Pavyzdžiui, 1984—1985 m. vyrų gyvenimo vidutiniška trukmė buvusi 63 metai, moterų — 70 metų.

Dabar moterys sudaro 53 procentus visos Tarybų šalies gyventojų.

Kadangi jų daugiau, tai gal ką nors įdomesnio iš „moteriškosios“ demografijos.

1939 m. Tarybų Sąjungos moterų skaičius pirmą kartą pasiekė 100 milijonų. Per karą jų vėl sumažėjo. Tik 1949 m. pabaigoje jų skaičius antrą kartą pasiekė 100 milijonų. Po to reikėjo laukti 15,3 metų, kol jų padaugėjo dar 25 milijonais. Paskui dar laukėm, kol sulaukėm 25 milijonų moterų padidėjimo šalyje. Tik šįkart reikėjo laukti 22,4 metus.

Įdomu gal ir tai, kad 1985 m. pirmąją santuoką turėjo 2180 tūkstančių moterų. Iš jų iki 25 metų amžiaus — 81,3 proc. Moterys nuo 25 iki 30 metų sudarė 12 procentų.

Pakartotinę santuoką turėjo 538 tūkst. moterų.

Užteks?

Galbūt.

Jeigu sakote galbūt, tai prašom dar šis tas:

Ištikimybė

Spalio revoliucijos nelyginkim su meteoru švystelėjimu — nors tuo metu jos salvės akinančia šviesa perskrodė daugelio tautų padangę. Spalio revoliucija daugiau negu vienos kartos pastangų sugriauti neteisybės pasaulį iškrova — tai ištisos epochos tektoninis žmogijos persitvarkymas. Jo esmė — visų rasių, tautų, valstybių žmones susieti brolybės jungtimi. Kad didelis kosminis laivas, koks yra mūsų unikaloji Žemė, skriėtų per laiką ir erdves, būsimoms kartoms ir būsimoms civilizacijoms skleidžiamas gėrio, teisingumo, išminties šviesa.

Tebus leista čia tarti kelis žodžius apie mano sutiktus žmones, kurių gyvenimą regiu kaip tarnavimą tai kilniai revoliucijos misijai.

Jį praėjį nutolusiuose metuose, tuomet, kai dirbau Vilniaus universiteto studentų laikraštyje, vieną dieną į mūsų redakcijos kambarėlį įžengė stotingas, kiek gunktelėjęs, skvarbių akių vyriškis, svečias iš Amerikos. Jis susidomėjęs klausėsi mūsų pasakojimo, kaip leidžiame „svarbiausią pasaulyje laikraštį“, vartė jo kompleksus, paskui su mumis nusifotografavo. Toks buvo mano pirmasis ir vienintelis susitikimas su Antanu Bimba. Tada ir minties daigo nebuvo, kad likimas mane suves su daugeliu pažangių išeičių, kad tapsiu to žmogaus redaguojamo laikraščio skaitytoju ir retkarčiais — korespondentu, kad po keliolikos metų tame pačiame Rokiškyje, kur gimiau, teks į paskutinę kelionę palydėti tą šviesų Aukštaitijos sūnų, iškilusį į Amerikos komunistinio judėjimo veikėjų, „Laisvės“ vyriausiąjį redaktorių, Vilniaus universiteto istorijos mokslų garbės daktarą.

Amerikoje A. Bimba išgyveno aštuoniasdešimt metų — keturis kart ilgiau nei Lietuvoje, kur gimė ir augo. „Mes mylime mūsų naująją tėvynę Ameriką, — rašė jis. — Mes jau esame sutapę su josios papročiais ir išmokome dailintis su jos žmėnėmis džiaugsmu ir liūdesiu, laime ir sielvartais...“ Savo kasdieninį gyvenimą padarė šios didžiulės šalies margojo gyvenimo dalimi, A. Bimba liko neatsiejamoje vienybėje su gimtąja žeme: „Nei ilgoji toluma, skirianti Ameriką nuo Lietuvos, nei gi dešimtys metų, prabėgusių nuo mūsų išsiskyrimo, neužgesino mūsų meilės ir neatsaldė mūsų jausmų senajam kraštui bei jo žmonėms. Mes rūpinamės ir sielojamės Lietuva, kaip rūpinasi ir sielojasi geri vaikai savo gerą motiną“. Patriotas ir internacionalistas A. Bimba savo veikla siekė, kad bendravimo ryšiai tarnautų taikai ir tautų tarpusavio supratimui. Įvertindama šią veiklą, Tarybų Sąjungos vyriausybė apdovanojo A. Bimbą „Tautų draugystės“ ordinu. Sis A. Bimbos ordinas saugomas Vilniuje, LTSR revoliucijos muziejuje. Idėjos, kurioms pašventė savo gyvenimą A. Bimba, — ne muziejaus relikvija, jos veikia užkariaudamos vis daugiau žmonių protų.

Praeis dešimt su viršum metų nuo mano susitikimo su A. Bimba, ir aš susipažinau su kitu lietuvių pažangiosios išeivijos tvirtuoliu — „Vilnies“ laikraščio vyriausiuoju redaktoriumi J. S. Jokubka. P. Venta, prisimindamas toli siekiančią pažintį ir draugystę su čikagiške „Vilnimi“, pabrėžė: „Vilniečiai labai mokėjo bendrauti su žmonėmis“. Toks yra ir J. S. Jokubka — jis moka pasakoti ir klausytis, moka klausyti ir atsakyti, jis optimistas kaip ir visi meškeriočiai. Veikiau priešingai — aistringas žvejys jis todėl, kad op-

timistas. Optimistas jis todėl, kad tiki pažangiausia žmonijos idėja. Čikagietis Jokubka — labai netipiškas amerikietis. Kai čia visi tik ir šneka apie dolerį, beprotiškai zuja ir važiuoja, šoka nuo stogų ir krikklių, vaikydami jį, Jokubkai rūpi visai kiti dalykai — daugiamilijoninės bedarbių armijos žmonių likimas ir branduolinė grėsmė, revoliucija Nikaragvoje ir įtampa Persų įlankoje... Sunerimusio pasaulio dėl rytojaus mintys gula į Jokubkos straipsnius, vedamuosius. Pastarieji „Vilnyje“ vadinasi „Kasdien“. Kasdien — tiesos žodžių grumtynėse už rytdienos pasaulį be smurto, karų, išnaudojimo.

Anais metais su garsiu Lietuvos operos baritonu E. Kaniava atskridome į Čikagą. Kai atlikę multiinės formalumus išėjome į laukimo salę, pasiūtančiųjų būryje iškart pamaciau gerą pažįstamą Stasį Jokubką. Kiek atlošęs galvą jis dairėsi į einančius. Šalia gero bičiulio svečiam mieste pasijutome lyg namie. Sušnekom apie rytdienos koncertą rusų-ukrainiečių klube. „Visos pažangios organizacijos sutarėm rengti bendrai, — kalbėjo S. J. Jokubka. — Ateis ir lietuvių“. Jo švarko atlape žėrėjo JAV—TSRS draugystės draugijos nario ženklelis — dvejų šalių susijungusios vėliavos. Po kelių dienų tą ženklelį — kaip brangią gyvenimo regaliją, kaip troškimų simbolį — padovanojo man.

Išsiskyrėme Lituanikos gatvėje, jau buvo vėlus vakaras, švietė miesto žiburiai. Man tas miestas buvo svetimas, bet taktart supratau, kad ir draugui Stasiui, gyvenančiam Čikagoje keturiasdešimt metų, sunku būna pasilikti, kai skiriasi su žmonėmis, grįžtančiais į Lietuvą. Bet jis lieka. Ištikimybė pačiam žmogui — ne saldybė nektaro, o erkėčių vainikas, ugnis, pasiglemžianti gyvenimą. Bet tai nemarumo ugnis, šviečianti kitiems žmonėms kelią.

Atsisveikinome rudėjančiomis 1984-ųjų dienomis. Leva pakilo lėktuvo trapu kelionei atgal — į Ameriką. Žydro dangaus fone gražiai švietė jos galva — tarsi žydzinti mūsų žemės iva. Ji tokia ir išliko mano atminty, ta išdidi moteris, sąmojinga, subtili pašnekovė, nepailstanti Amerikos pažangiojo lietuvių judėjimo veikėja, į tą judėjimą atėjusi dvylikamete mergaite ir jam atidavusi 50 metų.

Ieva Mizarienė mylėjo šalį, kur gimė — Ameriką, kovojo už teisingą jos gyvenimą. Kartu ji mylėjo tėvų žemę — Lietuvą, jos kalbą ir papročius, jos socialistinį gyvenimą. Paskutinės keturias levos Mizarienės — ji tada buvo „Laisvės“ redaktorė — kelionių į Lietuvą vasaras teko laimė būti kartu su ja. Kiekvieną kart — kokią bebūtų sveikata — ji važiuodavo į Dzūkiją. Druskininkuose ji sustodavo ant Nemuno kranto ir žiūrėdavo į kitą upės krantą, ten, kur stovėjo legendomis apipinta Liškiava — jos motinos gimtinė. Man atrodavo, kad ji girdi iš ten ataidinčią savo motutės — jaunos gražios merginos dainą. Ji būtinai užkopdavo ant Juodžio kalno Savilionyse — aplankyti savo mylimo vyro Rojaus Mizaros kapą.

Ji buvo amerikietė ir, dairydama po Lietuvą, mėgo mūsų gyvenimą lyginti su amerikiečių, kaskart rasdama vis mažiau skirtumų.

Ji vis skubėdavo į Niujorką, kur jos laukė daug darbų ir pareigų. „Mes atėjome į pažangų Amerikos judėjimą jauni, ir lieka me jame, nors metai kraunasi ir kraunasi ant mūsų, — sakė Ieva. — Mūsų pasiryžimą ir ištvermę

SUPANČIOTI MELO

Nuo 1980-ųjų, kada į Vakarus pasitraukė vilnietis mokslų daktaras Kazys Ēringis, stebėjome savotišką šio žmogaus pasaulėžiūros metamorfozę — materialistas tapo tikinčiuoju. Ir niekas apie tai ne-

stuprina Lietuvos darbo žmonių iškovota laimė, visų krašto gyvenimo sričių pažanga, sparčiai žengiant socializmo keliu. Džiaugiamės Lietuvos dabartim, didžiuojamės, kad pažangiosios išeivijos veikla ėjo viena kryptim su tautos siekais“.

Manau, čia buvo ir levos, ir visų pažangių lietuvių išeivių didžioji laimė.

Tą savo knygoje „Pasirinkimas visam gyvenimui“ pabrėžia ir žymi JAV darbininkų judėjimo, JAV pažangiųjų lietuvių visuomenės veikėja, visos Amerikos judėjimo už taiką ir moterų teises dalyvė Ksavera Karosienė: „...Toli nuo Lietuvos, kur diena „vėluoja“ beveik puse paros, prie Ramiojo vandenyno, vakariniame Amerikos pakraštėje, bėga mano metai po metų. Ir man atrodo, kad jie vis tvirtėja darbais ir rūpesčiais, kad jie vis artina naujas laimingas susitikimų ir įvykių dienas. Kad ir kaip atsilieptų metų sunkumas, gyvenimu reikia tik džiaugtis, nes jis eina vienu keliu — pasirinktu visam laikui“.

Kai šiomet su gerbiama Ksavera susitikome Vilniuje, jos akyse ištrykusi džiaugsmo ašara maišėsi su skauduliu — tai priminė save Nevados atominiai poligonai. Ksavera prieš kelias savaites su tūkstančiais Amerikos moterų buvo dalyvavusi antikinėje demonstracijoje. Žiūrėjau į Ksaveros akis ir ašaros krisle lyg ekstrane regėjau jos legendinį gyvenimą. 1905 m. Rusijos revoliucijos dalyvio R. Baltrūno dukra Amerikoje susitinka su žinomais revoliucionieriais K. Giedriu ir V. Mickevičiumi-Kapsuku. Dalyvauja pirmajame JAV komunistų partijos suvažiavime. Klasių kovos sukurs Ksaverą įtraukia ir iškelia organizatores: profsąjungų judėjimas, bedarbių kovos, demonstracijos už Tomo Munio gyvybės išgelbėjimą, darbas „Kovoje“, „Vilnyje“ ir „Laisvėje“.

Ksaveros gyvenimas — nepaliaujamas žygis už taiką. Tos kilnios misijos vedama, ji skrenda į pirmąjį antikinį kongresą Amsterdamo, Antrojo pasaulinio karo metais Reudonajam kryžiui duoda daugiau kaip 18 puskvorčių kraujo, žengia pelenų karstį tebejauciančia Hirosimos žeme...

„Kad ir kiek skirtųsi gamta, žmonės, papročiai, tvarka prie Ramiojo vandenyno ir prie Baltijos, — rašo K. Karosienė, — man viskas čia ir ten brangu, kas sujungta didžiųjų kovos idealų — tautų ir žmonių bendradarbiavimo dėl taikos, pažangos, grožio, žmogiskumo“.

Kiekvienos viešnagės Lietuvoje metu Ksavera nuvažiuoja į brangų širdžiai kampelį — gimtinę Ramygala. Ir šiomet ji buvo gražiai priimta giminių, ją mylinčių ramygaličių, pasveikinta su 86-uju gimtadieniu. Prie vasių stalo ilgai šnekėjome apie pažangų išeivijos judėjimą, jo įvykius ir žmones. Ksavera, būdama nepaprastai kukli moteris, kiek sutrikusi nuo jai tariamų pagarbos žodžių, vis gūžčiojo pečiais — juk ji nieko didelio nepadarėsi Lietuvai, už ką čia taip... Mes jai sakėme: pažangiečiai padėjo lietuvių tautai kovoje už Tarybų valdžią, jie myli ir didžiuojasi savo gimtinės šiandieniniu gyvenimu, dabar mes turime jus gerbti ir remti. Tai ir yra proletarinis internacionalizmas praktikoje. Poeto žodžiais tariant, visi mes esame revoliucijos medžio lapai.

Algis Kusta

kalbėjo, tarytum visas netrumpas žmogaus gyvenimas tebuvo vaidyba. Kažin. Tiktai vaidindamas, mokslų daktaru nepasidarysi... Toji metamorfozė buvo ypatinga dar ir tuo, kad mokslų daktaras šmeižė buvusius kolegas su ypatingu nuožmumu. Kolegas Lietuvoje jį prisimena kaip ramų ir kultūringą vyrą... Kaip čia yra? Vilniškis „Gimtasis kraštas“ praėjusią vasarą suabejojo Kazio Ēringio straipsnių tikrumu. Ar tai nėra kitų rankų darbas?

Suabejota ne be pagrindo. Saugodamiesi tolesnio demaskavimo, išeivijos laikraščių redaktoriai Kazio Ēringio paslaugų atsiskakė. O tos paslaugos buvo labai elementarios — pasirašyti po svetimu straipsniu, kitaip tarus — suteikti rašliavai šio tokio svorio... Taigi K. Ēringio pavardė dingo iš „Tėviškės žiburių“ ir „Draugo“ puslapių. Ir čia paaiškėjo įdomus dalykas — šmeižikiški straipsniai ir jų tęsiniai pasiliko, gal tik įgavo labiau pasaulėžiūrinį, apibendrintą vaizdą, nebėra personalinio plūdimosi. Straipsniai pasiliko, o parašas naujas — Pranas Vytėnas. Sprendžiant iš jų apibendrinančio religinio turinio, galima pagrįstai spėti, kad jų tikrasis autorius yra ne kas kitas, kaip „Tėviškės žiburių“ redaktorius kunigas Pranas Gaida.

Tarp įvairiausių antitarybinių kurie sako: reikia veidu atsigręžti į Lietuvą. Juk puikiai žinoma, kaip rūpestingai dabartinė Lietuva žiūri į išeivijos kultūrinį palikimą. Manau, čia geriausias pavyzdys yra dailininkai. Jie bene pirmieji suprato, kad norint išlikti — reikia darbais grįžti į gimtinę.

Tai nelengvas kelias. Tik prisiminkime, kiek prakeiksmų buvo pasiūsta profesoriaus Vytauto Jonyno vardu. O kur dar kiti! Pats paskutinis pavyzdys — Kazimieras Žoromskis. Jam grįžus į Lietuvą, kai kas priminė — o juk jis ir anksčiau gabendavo savo darbus į Lietuvą. Štai koks „klasikinis“ laiškas buvo išspausdintas Niujorko „Darbininke“:

„Dail. K. Žoromskis jau keletą kartų lankėsi Lietuvoje, ten pirma nuvežė 160 savo geriausių paveikslų, o dabar išvyko nuolatiniame apsigyvenimui. Žmonės pergyvena ir jau skambina į redakciją, kada bus nuimti tie Žoromskio darbai, kurie kabo K. Zidinio vestibulyje“.

Neatsilikio Čikagos „Draugas“: „Dėl dailininko Kazimiero Žoromskio, grįžusio Lietuvon ir pirmiau ten išsiuntusio daugiau nei pusantro šimto paveikslų, reiškiama protestai. Jo paveikslai iš Kultūros Zidinio Brooklyne greičiausiai dėl žmonių, ten besilankančių, protestų, administracijos bus pašalinti“.

Taigi nelengvas kelias į Lietuvą. Tačiau, kaip sako rytiečiai, šuo loja, o karavanas eina. Žoromskis, kaip ir daugelis jo kolegų, be jokių dvejonų išliks Lietuvoje...

Tačiau grįžkime prie minimų archyvų. Jų vadovas Grincevičius, išreiškęs didelį ir visai suprantamą susirūpinimą jų likimu, pasakė frazę, į kurią neįmanoma neatkreipti dėmesio:

„Savo (t. y. — archyvo, — aut.) vidaus statute esame pažymėję, kad jis gali būti perkeltas tiktai į laisvą nepriklausomą Lietuvą“.

Manau, visi suprantame, apie KOKIĄ Lietuvą čia kalba Grincevičius. Čia ne vieta ir ne laikas diskutuoti dėl terminų, tačiau juk net didžiausiam naivuoliui aišku, kad TOKIOS Lietuvos, kokią ją kai kas įsivaizduoja Čikagoje, niekadės nebus. Tad vadovaujantis siaura ir pasenusia politika, sprendžiamas toks svarbus klausimas, kaip lietuviškų archyvų likimas.

V. M.

☉ Vilniuje dirbo stambus šalies mokslininkų forumas — mokslinės veiklos koordinavimo tarybos prie TSRS Mokslų Akademijos išvažiujamoji sesija. Dalyvaujant žymiausiems TSRS mokslininkams, svarstytos mokslo persitvarkymo problemos.

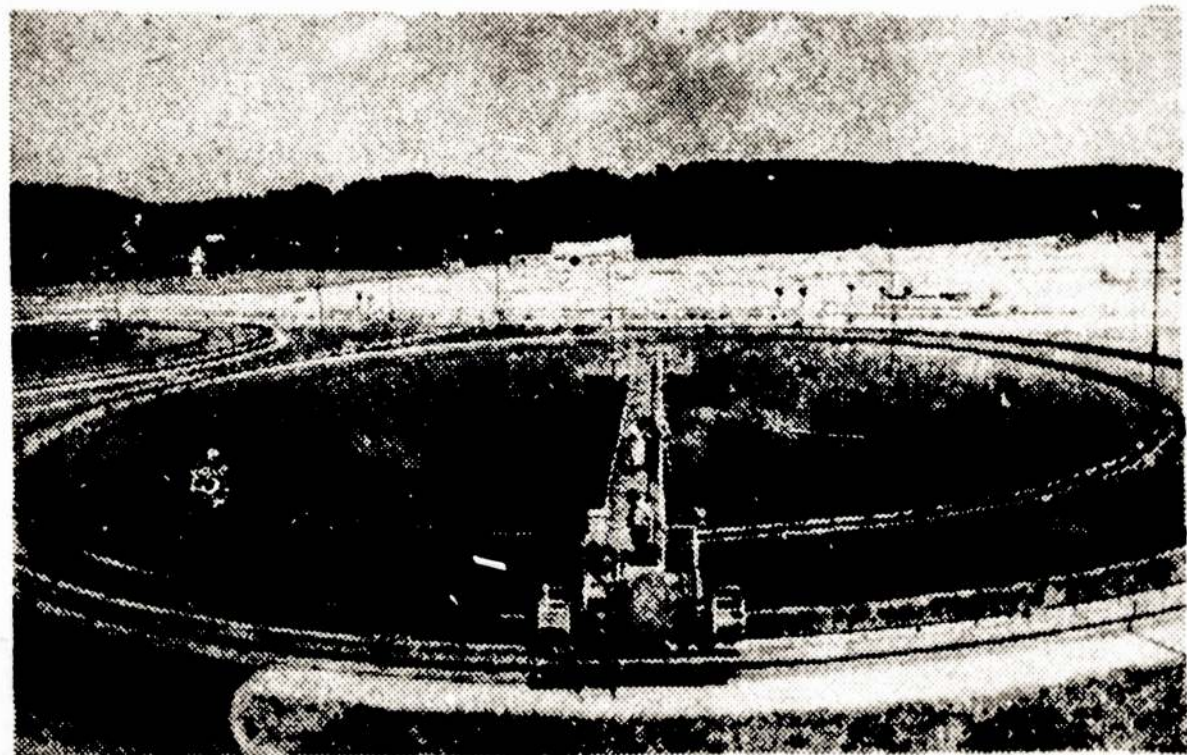
☉ 1923 m. Maironis autobiografijoje rašė:

„Aleksandro ir Onos iš Kurmanskio sūnus gimė spalio 21 d. (senuoju stiliumi — aut.) 1862 m. Pasandravio dvare, Sandravos ir Luknės upių trikampyje. Bet augo ir lietuviškai poterius ir skaityti išmoko Bernotų vienkiemyje, Betygalos parapijoje“.

Lietuvoje plačiai paminėtos Jono Mačiulio-Maironio gimimo 125-osios metinės. Tarp gausių renginių yra ir Lietuvos TSR centriniame valstybiniame archyve eksponuojama dokumentų fotokopijų paroda. Eksponuojamos Maironio, jo tėvų, seserų nuotraukos.

☉ Lietuvos TSR dailės muziejuje spalio 23 d. atidaryta Vakarų Vokietijoje gyvenančio dailininko Alfonso Krivicko akvarelės ir piešinio paroda. Iš viso daugiau kaip 60 darbų. Tai jau trečioji šio dailininko paroda gimtajame krašte.

☉ Rugsėjo pabaigoje, priėmus atitinkamą nutarimą, Vilniuje ir kituose respublikos miestuose buvo leista individuali gyvenamųjų namų statyba. Žemės sklypai individualiems namams skiriami ne didesni kaip 0,06 ha.

Vilniuje pradėjo veikti vandens valymo įrenginių kompleksas. Jo pajėgumas — 420 tūkstančių kubinių metrų vandens per parą. Galingi nutekamojo vandens valymo įrenginiai šiais metais taip pat paleisti Panevėžyje. Įgyvendinant respublikinę Baltijos jūros baseino apsaugos programą, numatyta iki 2000 metų pasiekti, kad visi nutekamieji vandenys Lietuvoje būtų išvalomi.

Nuotraukoje: **Naujasis Vilniaus vandens valymo įrenginių kompleksas.**

A. Sabaliausko nuotr.

Vieno knygos puslapio trys variantai

Rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais Vilniaus knygynai siūlė skaitytojams pirkti puošnią bostoniško Antano Gustaičio lyrikos rinktinę „Pasiglostymo palaima“. Literatūros mylėtojams galėjo pasirodyti neįprasta, jog Lietuvos sąlygomis taip palyginti ilgai buvo pardavinėjama tokios rūšies knyga. Matyt, stokojo informacijos, nebuvo knygos leidybiniuose planuose. Tačiau laikas padarė savo, ir jau sunku kur besurasti užsilikusią.

Tačiau skaitytojas, isigijęs šią knygą, šiek tiek nustebęs: 80 ir 87 puslapiuose išspausdintas vienas ir tas pats eilėraštis, o jokio patai-

Vilnis, 1987 m. lapkričio 26 d.

☉ Vilniuje įvyko ESPT šalių specialistų susitikimas tema: „Gamtonaudos vertinimas ir prognozė regionų vystymuisi“. Jį surengė Tarybų Sąjungos Mokslų Akademinė komisija kartu su Tarybų Lietuvos Mokslų Akademijos Zoologijos ir parazitologijos institutu, LTSR valstybiniu plano komitetu bei „Zinijos“ draugija.

☉ Jurgis Dovydaitis — LTSR paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos garbės narys spalio 19 d. minėjo 80-mečio sukaktį. Tuomet ir pasitarė, kad jo surinktu tautosakos vienetų skaičius pasiekė šešiaženklį skaičių — 100 000.

☉ Lietuvos televizijos žiūrovai spalio 21 d. transliacijų programoje galėjo perskaityti: „21.50 — Koncertas. Dalyvauja D. Stankaitytė, A. Grigas (JAV), TSRS liaudies artistai N. Ambrazaitytė, V. Noreika, muzikos kritikas E. Gedgaudas“.

☉ Vilniaus kino teatrai „Lietuva“, „Maskva“, „Vingis“ ir „Lazdynai“ suruošė italų filmų dienas.

☉ Prieš septynerius metus Lietuvos TSR revoliucijos muziejus persikėlė į naujus rūmus. Juose jau lankėsi svečiai iš visų žemynų. Vytautas Morkauskas tapo milijoniniu šio muziejaus lankytoju.

☉ Lietuvos TSR vidaus reikalų ministerijos kultūros ir sporto rūmuose įvyko poeto Justino Marcinkevičiaus kūrybos vakaras. Surinktos lėšos paskirtos Lietuvos kultūros fondui — S. Nėries tėviškes namelio statybai.

AŽUOLAI TRANSATLANTINIAMS LAKŪNAMS DARIUI IR GIRĖNUI

Audringojo Atlanto užkariavimo istorijoje amžiams paliks dviejų narsuolių Stepono Dariaus ir Stasio Girėno žygdarbis. 1933 metų liepos 15 dieną 6 valandos 24 minutės Niujorko vasaros laiku iš Beneto aerodromo pakilo oranžinė paukštė — „Lituanika“. Savo atsiminimuose Stepono Dariaus dukterė Elžbietė Dariūtė-Maštarienė rašo: „Dariui ir Girėnui išskridus, juos išlydėjęs Lietuvos konsulas P. Žadeikis Lietuvos aeroklubui Kaune tučtuojau išsiuntė apie šį įvykį telegramą: „Ruoškimės kuo iškilmingiausiai pasitikti lietuvių transatlantinius lakūnus kapitoną Darių ir Girėną...“

Kokį sujudimą ši žaibo greitumu plitusi žinia sukėlė Lietuvoje! Vakare, šeštadienį, apie lakūnų išskridimą jau žinojo ne tik kaimiečiai, bet ir tolimiausių Lietuvos kampelių gyventojai. Visur tik tebuvo kalbama: „Darius ir Girėnas per Atlantą skrenda į Lietuvą.“ Tūkstančiai lietuvių ištisas valandas praleido prie detektorių ir tobesnių radijo imtuvų, lankdami naujų žinių. Bėgo ilgos laukimo valandos. Dariūtė apie tai rašo: „Lėktuvas, mūsų taip laukiama oranžinė „Lituanika“, vis nesirodė. Kauno aerodrome minia dainavo: „Atskrend sakalėlis per žalią girėlę, atmušė sparnelius į sausą egelę...“ Dainavo tarsi nušaudama, kad ir „Lituanika“ atmušė savo sparnelius. Ir tikrai tuo

laiku, kai mes nekantriai laukėme „Lituanikos“ pasirodymo Kauno aerodrome, ji, kaip sužeista paukštė, jau gulėjo svetimoje Vokietijos žemėje! Gulėjo į miško pušis sulaužiusi savo sparnus ir jų nuolaužomis pridengusi žuvusius...“

„Perskridę Atlantą, Vokietijos žuvo“, — tai anuometinės liaudies dainos apie Darių ir Girėną žodžiai.

nusileido, kad ten liko techninis brokas: tuščias 80 psl. Todėl tuoj pat buvo sutarta, jog į tą puslapį bus įdėtas eilėraštis, kurį leidyklą iš karto nusiuntė į Kauną, o dėl to teko perspausdinti lanką. Lankas buvo perspausdintas (tai reikė tam tikrus finansinius nuostolius), puslapyje atsirado eilėraštis. Bet pasirodė, kad ne tas, kurį leidykla nusiuntė, o jau toje knygoje spausdintas. Netrukus paaiškėjo, jog spaustuveje atsiųstas eilėraštis buvo... pamestas, ir knyga „išgelbėta“ šitokiu būdu. Žinoma, leidykla užprotestavo, spaustuvei privalėjo dar sykį perspausdinti lanką, nors tai reikė dar papildomus nuostolius, bet kaltininkė tai spaustuve buvo. Ką gi, teko taip ir padaryti: leidykla gavo pasirašyti platinimui egzempliorius, kur viskas tvarkoje. O tuo metu knygynai, leidyklai dar nežinančios, iš spaustuves gavo tiražą, kuriame vis dėlto du kartus spausdinamas tas pats eilėraštis... Deja, tokioms „gudrybėms“ esama patirties — panašiai atsitiko, kaip pasakojo leidykloje, su E. Matuzevičiaus raštų knyga. Vadinasi, kartais sugundo velnias žmones nuodėmei...
Tai štai kokių visai nehumoristinių nuotykių pasitaiko humoristinio knygos kelyje pas skaitytojus... Papasakojau apie juos dėl to, kad neatirsčiau „mandrappkių“, kurie imsis visokius niekus ta proga paisyti. O juk vis dėlto Antano Gustaičio rinktinė — ir puiki, ir graži, ir vertinga. Tai tos pačios K. Poželos spaustuves nuopelnas, spaustuves, kuri mūsų kultūrą praturtino daugeliu pasigėrėtinų knygų.

Vytautas Kazakevičius

Per Atlanto vandenyną lakūnai skrido liepos 15-osios vakarą, naktį, beveik visą liepos 16-ąją.

Vėl cituoju N. Dariūtės rašytus atsiminimus: „Paskutinį kartą „Lituanika“ pastebėta viršum Kuhdamo kaimo, netoli Soldino (dabar Lenkijos Liaudies Respublika, Pšcėlniko kaimas prie Myslibožo). Ši vietovė yra 33 kilometrų nuotolyje nuo Berlincheno ir 120 kilometrų nuo Berlyno. Čia, Pomeranijoje, ant nedidelio kalnelio, pušynėlyje, sparnu užkliuvusi už pušų viršūnių, nuskrudusi 6411 kilometrų — devynias dešimtąsias savo kelio — ore išsilaikiusi 37 valandas 11 minučių, kai iki Kauno tebuvo likę 650 kilometrų ir vos 3,5 valandos skrydžio, prasidedant liepos septynioliktajai dienai, 0 valandų 36 minutės, „Lituanika“ patyrė tragišką lemtį...“

... Du lietuvių liaudies sūnus, ištikimi draugai, žemiečiai, dabar jau transatlantiniai lakūnai, nepasiekę Tėvynės, į kurią su tokia širdies aistra ir nepalaužiamu ryžtu veržėsi, žuvo jiems svetimoje žemėje...“

Dariaus ir Girėno gedėjo visa Lietuva. Miestuose ir miesteliuose atsirado didvyrių vardu pavadintos gatvės. (Antai ir mano senoji motina gyvena Utenos rajono Vyžuonų miestelyje, Dariaus ir Girėno gatvėje). Dariaus vardą lietuviai nuo tų laikų suteikia savo sūnams. (Ir mano jaunėlis sūnus — Darius). Buvo išleisti spalvoti pašto ženklai, atvirukai su lakūnų atvaizdais. Kiekvienoje mokykloje, net ir kaimo pradinukėje, kiekvieno apsišvietusio valstiečio namuose šalia Vytauto, Algirdo, Kęstučio paveikslų kabėjo Dariaus ir Girėno portretai.

Sodino ažuolus ir dzūkai. Vežė juodžemį iš derlingesnių vietų, maišė su moliu, kad užpiltų gera žeme pasodintų medžių šaknis. Daug tokių ažuolų sulapoję ir iki šios dienos ošia Perlojoje ir Lynėžeryje, Zervynose ir Marcinko-

nyse, Mergaežeryje ir Merkinėje. Dariaus ir Girėno ažuolai auga ir netoliese Ulos upės, Kriokšlio kaime. Šiuos ažuolus sodino Miko Sereičiko senelis ir jojo tėvas. Po šiais ažuolais žuvo Mikas. 1948 metų pavasarį banditai išsivedė jauną vyrą iš šokių. Užtat, kad jis nešiojo kareivišką milinę, pasmerkė mirti. Mikas išsirinko garbingą vietą — po Dariaus ir Girėno ažuolais. Miko motina susėmė kraitelėn sūnaus krauju suvilgytą smėlį ir palaidojo po ažuolais. Miko kūną priglaudė senovinės kaimo kapinaitės.

Kadise jaunimas šokdavo po Dariaus ir Girėno ažuolais. Po Miko žuvimo gegužinėms išsirinko kitą vietą. Čia žydi gėlės — ir lakūnų, ir dzūko — kareivio atminimui.

... O „Lituanika“ Lietuvos padangėje — skraido. Jos kopiją sukūrė Lietuvos aviacijos veteranas V. Kėnsgaila, kurios prirėkė melinei kino juostai apie Dariaus ir Girėno skrydį per Atlantą.

Leonardas Grudzinskas

Smulkūs veidai žeidžia žmogaus orumą, o idėjiniai ginčai praturtina, net pagražina gyvenimą, pagilina mintį.

A. Andrejevas

Komunistu galėsi tapti tik tada, kai praturtinsi savo atmintį visų tu gerybių, kurias žmonija yra sukūrusi.

V. Leninas

Spalio 1-3 dienomis Tauragėje vyko dešimtoji respublikinė vaikų knygos šventė. Nuotraukoje: Eisenoje — moksleiviai ir rašytojai.

Su tėviške — kaip su žmogum

Pateko į rankas Kazio Mikušausko iš Trakų rašinys. Autorius nuoširdžiai kalbasi su tėviške, kreipiasi į ją kaip į gyvą žmogų. Manau, skaitytojui neišvengs, jei bus pacituota nemaža šio rašinio dalis.

„Kokia talpi tu savo žmonių širdimi, jų kalba, savo skambiomis ir dainingomis tarmėmis. Čia, dabartinės Europos kryžkelėje, prieš kelis tūkstančius metų, keliaudami vis toliau į šiaurę, apsisotojo mano protėviai. Pamilo tave, tavo gamtą. Medis teikė šilumą ir davė trobesius — daugiausia pušys, egles. Ažuolas — ratas, roges, akėčias, kitus padargus. Uosis — baldis. Klevas — apyvokos reikmenis, smuiko raudą ir kanklių poringę. Liepa ir alksnis — apava. Beržas — indus, sulą...“

„Pamilo gamtos kaitą su pirmu pavasario pranašo, artojų paukščio vyturio čirenimu, sugrįžusio varneno švilptelėjimu. Su vaikiškai šėlstančių, visus sveikinančių pempų balsais, kleketuojančiu gandrų, nutūpusiu į gimtąjį lazda...“

„Su apsunkusia debesimis rudeno padange. Išskrendančių gervų girliandomis, sumaišomomis vaikams sukant kepures, o suaugusių vėl ištiesinamomis padedant ant žemės lazda...“

„Su žiemų speigais ir vėpūtiniais. Derliaus kūlimu, linų rengėlių brukimo ir verpimo vakaronėmis, žaidimais ir išdaigomis. Su mėsdžio piršlybomis ir vestuvėmis. Užgavėnių valgiais ir pramogomis. Su pilnais įvairiausių darų ilgais žiemos vakarais, pajvairintais senų žmonių pasakojimais ir padavimais“.

„Tėviške mana! Čia ir aš, iš nebūties pakviestas savo tėvų, atėjau į pasaulį. Džiaugiuosi, kad gimiau čia, po tavo dangumi. Kad kalbu ta kalba, kuria kalbėjo mano tėvai ir protėviai. Kad vaikštau takais, kuriuos lietė jų pėdos, maitinuosi tos pačios žemės išauginta duona.“

„Čia pradėję mano vaikystė. Čia, radęs lietaus užkluptą ir nusilpusią bitę, šildydavau kvapu ir paguldęs ant delno keldavau į saulę. Čia girdžiau seilėmis iškritusi į lizdo kregždžiuką...“

„Čia iš savo mylimųjų tėvų priėmiau žemuoges, vėriau ant smilgos ir nešiau brangiausia žmogui — motinai...“

„Čia paveldėjau iš tėvų meilę šiai žemei, jos gamtai, žmonėms, jų kalbai, dainoms ir papročiams. Didžiuojasi jos praeitimi. Dėkingas protėviams, kad jie apgynė, išsaugojo ją ir paliko mums tęsti jų tradicijas. Dėkingas savo kar-

tai, kad jai užteko jėgų ir valios tave apginti ir sukurti dar gražesnę. Kad ji sudėjo tiek aukų ant tavo laisvės aukuro. Kad tu įkopei į Ciurlionio svajonės kalną, suradai Biliūno laimės žiburį, prabilai Žemaitės kalba, Maironio dainomis!“

„Tėviške mana! Kaip neatpažįstamai ir gražiai pasikeitė tavo peizažas“.

„Į nieką nekeisčiau ir niekur nesusiraščiau tokios, kaip tu, mano tėviške!“

„Pasidarei tu kantri ir ištverminga kaip žemaitis. Aukštaitiškai gera — daininga. Suvalkieitiškai — darbšti ir santūri, džiūkiškai — dosni, atlapaširdė...“

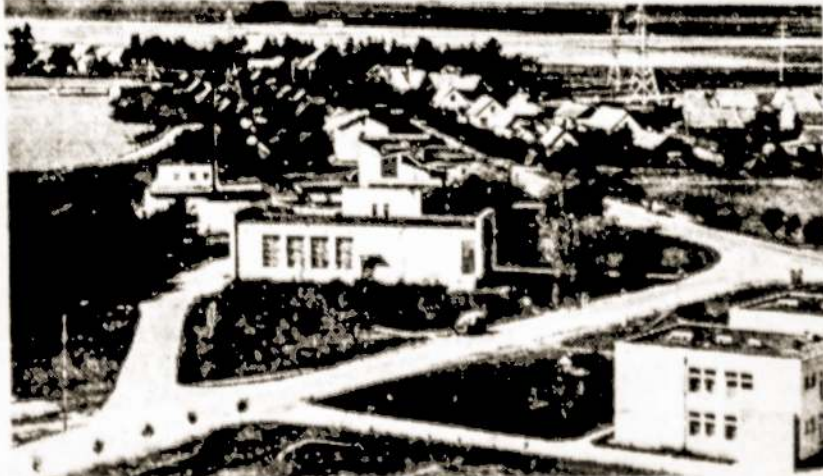
„Kas jis, šis žodžių autorius? Pasirodo, gimęs 1922 m. netoli Prienų. Eidamas septintuosius metus, neteko tėvų. Piemenėlis, pusbernis, bernas... Galėjo baigti tik keturis pradžios mokyklos skyrius. Jau Tarybų valdžios metais išlaikė eksternu šeštos klasės egzaminus, lankė septintą. Dirbo Kauno „Dailės“ dirbtuvėje drožėju. Susidomėjo aliejiene tapyba, emė, kaip pats sako, „gadinti dažus“.

1942-ųjų kovo 10-ąją juos, 130 vyrų, hitlerininkai išvežė darbams į Vokietiją.

— Slegiamas nostalgijos, jausdamas nuolatinį pažeminimą ir patyčias, pradėjau rašyti dienoraštį, sukūriau daug eilėraščių, — pasakoja K. Mikušauskas. — Gaila, visa tai žuvo kartu su puse tos grupės vyrų, bombarduojant gamyklą prie Leipzigo, kur dirbau.

Po karo — vėl „Dailėje“, Kauno jaunimo ir muzikinės komedijos teatre, Vilniaus baldų kombinatė — drožėjas, vyresnysis meistras. Vilniaus „Pergalės“ kino teatre lūbų fragmentas — K. Mikušausko rankų darbas. Pasigamino lengvąjį automobilį, pavadino jį „MIKRAM“.

Dabar — pensininko dienos senuosiuose Trakuose. Ir literato naktys: tuo paros laiku daugiausia parašyta. Cituotasis rašinys — tik trupinėlis iš gausios K. Mikušausko kūrybos. *L. Aleksejūnas*

Centrinė kolūkio žibartonių gyvenvietė.

'JŲ PAVARDĖS TURI BŪTI ŽINOMOS'

Leonora Kalasauskienė — Lietuvos TSR centrinio valstybinio archyvo skyriaus vedėja. Su ja susitiko ir kalbėjosi žurnalistas Pranas Karlonas.

Nuo kada archyvas pradėjo rinkti duomenis apie lietuvių dalyvavimą Spalio revoliucijoje ir Piltietiniame kare Rusijoje?

Lietuvos TSR centrinis valstybinis archyvas tą daryti pradėjo nuo 1962 metų. Manoma, kad Spalio įvykiuose dalyvavo virš 400 lietuvių. Archyvas išaiškino virš 1000 jų pavardžių.

Ar dalyvavo to meto Rusijos revoliuciniuose įvykiuose užsienio lietuviai?

Taip, archyvo darbuotojai išaiškino gana nemažai lietuvių, kurie tuo metu į Rusiją atvyko iš Jung-

tinių Amerikos Valstijų, Anglijos, Skotijos. Iš Amerikos atvyko Vincas Mickevičius-Kapsukas, Kazys Klorys, iš Londono — Petronėlė Tiškienė ir jos vyras Antanas Tiškus, iš Skotijos — Juozas Bražiukaitis, Juozas Degutis, Jonas Kružentaitis, Juozas Steponaitis ir daug kitų. Visų jų čia nesuminėsi.

Kokiose Rusijos vietovėse čia pamintėti lietuviai kovėjo už Spalio revoliucijos pergalę?

Spalio revoliucijos įvykiuose Petrograde dalyvavo Vincas Kapsukas, Kazys Klorys ir Juozas Steponaitis. Petronėlė ir Antanas Tiškai kovėjo už Tarybų valdžios pergalę Jekaterinoslave, Sibire ir Tolimuosiuose Rytuose — Juozas Bražiukaitis, Juozas Degutis, Jonas Kružentaitis. Vėliau atvykęs į Sibirą iš Petrogrado Juozas Steponaitis kovėsi su revoliucijos priešais Užbaikalėje.

Kuriame Rusijos mieste buvo sušaudė daugiausia užsienio lietuvių?

Sibiro mieste Omske. 1918 metų pradžioje čia susikūrė 2-asis internacionalinis partizanų būrys, kuriame greta rusų, vengrų, austrių, serbų buvo ir apie 200 lietuvių. Dauguma jų buvo atvykę iš Skotijos.

Prašome plačiau papasakoti apie šiuos lietuvius, apie jų dalyvavimą Piltietiniame kare Rusijoje.

Vienas iš būrio organizatorių ir jo vado adjutantų buvo Juozas Steponaitis. Įdomus ir sudėtingas šio žmogaus gyvenimas. Gimė jis 1888 m. Suvalkų gubernijoje, Kampiškių miestelyje, neturtingų valstiečių šeimoje. Dalyvavo 1905 metų revoliucijoje. Caro valdžios persekiojamas emigravo užsienin. Ilgą laiką jis gyveno Anglijoje, Skotijoje, kur dirbo anglų kasyklose ir gamyklose. 1909 m. įstojo į Lietuvos socialistų sąjungą Didžiojoje Britanijoje, redagavo laikraštį „Rankpelnis“.

1918 m. kovo 7 d., prieš išvykdam į frontą, 2-ojo Omsko internacionalinio partizanų būrio kovotojai lietuviai savo draugams į Skotiją rašė:

„Mūsų, škotiečių lietuvių darbininkų būrelis apie 200 žmonių, gal jau paskutinį kartą sakom visiems savo draugams-draugėms: „Likit sveiki, draugai-draugės! Mes skubinam į kovą dėl socia-

lizmo garbingosios ateities... Nors ir stiprūs mūsų priešininkai, nors jų pulkai dideli, bet ką jie padarys, jei mes visi, kaip vienas stosome...“

Pirmąjį kovos krikštą Skotijos lietuviai gavo mūšyje prie Olovianajos stoties. Vėliau būrys dalyvauja vaduojant iš kontrevoliucionierių Borzios, Daurijos, Maciejevskajos, Kata Bulak ir kitas Sibiro vietoves. Mūšiuose krito daug karių. Už darbo žmonių pergalę savo gyvybę atidavė Skotijos lietuviai darbininkai Juozas Dovydaitis, Jonas Grigalius, Jonas Jonelis, Antanas Labunaitis, Jonas Marčiukaitis, Kazys Rinkevičius, Antanas ir Jonas Sarapinai.

Nors ir praretėjo būrio kovotojų gretos, jie ir toliau drąsiai kovėsi. Tačiau prieš jų jėgas buvo kelis kartus stipresnės, baltieji perėjo į puolimą ir prasiveržė toli į Tarybų šalies rytus. Prasidėjo žiaurus susidorojimas su revoliucionieriais. Už kalėjimų grotų atsidūrė daug būrio kovotojų. Nelaisvėje buvo nukankinti Vladas Senkus, Juozas Mencevičius, Vincas Pelikis, Kostas Staras, Antanas Vaštakas, Povilas Vilčinskis, Petras Zentikas ir kiti. Japonų interventai sušaudė Juozą Jakštį, Juozą Kisielį, Jeronimą Kagara, Vincą Miliušką, Petrą Petrikį, Antaną Vaitukaitį, Kazį Valiuką. Laisvėje likusiems draugams pavyko Juozą Steponaitį iš kalėjimo išvaduoti. Apie tolesnį Skotijos lietuvių kovų už Tarybų valdžią kelią kalba jų telegrama, pasiųsta į Maskvą užsienio reikalų komisarui Cičerinui.

Įdomu būtų ją čia pacituoti.

Telegramoje rašoma: „... Antri metai, kaip mes išsiblaškėm po Sibirą ir kariaujame su vylingais darbo žmonių neprieteliais. Daug mūsų žuvo, daug buvo pasodinta į kalėjimus. Likusieji gyvi nelegaliai susiorganizavo ir įstojo į lietuvių batalioną, kuris buvo suvertas Novonikolajevske. Per tris mėnesius dirbome, kol pavertėme visą batalioną raudonu ir galėjome nuvykti pas savo draugus partizanų, kurie veikė Cumyšo rajone. Eidami nuo Čerepanovo stoties, paėmėme 6 kulkosvaidžius, 5100 japonų šautuvų, pusę milijono patronų, bombų ir daug kito turto, areštavom 20 aficerių, sugriovėm tiltus, suturėjom traukinių vaikščiojimą. Išpildė pareigas darbininkų, kurie ilgai vergavo Skotijos anglų kasyklose, mes susijungėm su garbinga Tarybų Rusijos kariuomene ir pilni energijos miname ant kulnų bėgančiam neprieteliui...“

Iš Skotijos grįžusių ir įsijungusių į Tarybų šalies gynėjų gretas lietuvių revoliucinį žygdarbį didžiai vertino tarptautinio darbininkų judėjimo veikėjas, vienas iš Lietuvos Komunistų partijos įkūrėjų ir vadovų Vincas Mickevičius-Kapsukas. 1920 m. balandžio 17 d. žurnale „Komunistas“ jis rašė:

„Tai pavyzdys visiems darbininkams, kaip jie turi kovoti dėl darbininkų klasės išvadavimo ir socialistinės revoliucijos, vis tiek, kur likimas juos nuvarytų.“

Draugai škotiečiai išpildė savo pareigas. Karštai sveikiname mes gyvuosius draugus, stipriai laikančius rankose šautuvą! Galvas lenkiame, minėdami žuvusius draugus! Jų pavardės turi būti žinomos visiems darbininkams!“

Atėu Jums, Leonora Kalasauskiene, už pašnekesį.

Vilnius, 1987 m. lapkričio 26 d.

Dypuko įspūdžiai

Lietuvoje nėra tvarkos (Feljetonas)

Buržuazijos metais Aukštaitijos viename parapijiniame miestelyje buvęs policininku ir šaulių būrio vadu dypukas, po ilgų abejojimų, ar nebūtų areštuotas, jeigu nuvyktų į Lietuvą su turistine grupe, praeitą vasarą buvo nuvykęs. Dešimties hektarų tėviškės buvusios kaimynėje, dabar užleistos krūmokšniais, neatpažino. Daržinė su šulinio svirtimi dar teberiegsanti, dūminė pirkia visiškai sukritusi. Brolis ir sesuo su šeimomis persikėlę į kolūkio centrą, gyvena erdviuose miestietiškuose mūrinukuose. Tuo tarpu, kur jam beteko važiuoti, beveik visur pelkėtos vietos nusausintos, masyvuose banguoja pasėliai, ganosi bandos galvijų. Paliestos melioratorių ranka Sepetos neatpažinęs.

— Lietuvoje nėra tvarkos. Vienur melioruoja, kitur ne, — grįžęs papasakojo.

Arba, Amerikoje yra būtenybė turėti automobilį. Be jo vargas nuvažiuoti į darbą, vargas apsipirkti, kai supermarketo nėra arti, vargas išvažiuoti iš miesto į gamtą... Lietuvoje kolūkiečiams darbas netoli namų, kolūkio centre parduotuvė panosėje, į bažnyčią nuvažiuoti kolūkis duoda sunkvežimį, o kai kurie net turi autobusą paslaugoms, vieškeliuose autobusai kursuoja vienas po kito į visus Lietuvos kraštus, miestus ir miestelius. Gi kolūkyje, kur gyvena jo brolis ir sesuo, daugiau kaip trečdalis kolūkiečių turi automobilius.

— Lietuvoje nėra tvarkos. Kam jiems tuos automobilius turėti! — pasakojo grįžęs iš Lietuvos pažįstamiems.

Arba miestuose. Darbas fabrikuose baigiasi tą pačią valandą. Darbininkai bei darbininkės nori kai ką nusipirkti. Prie parduotuvių ištįsta ilgiausios eilės. Didžiuose gastronomuose maisto produktų iki valios. Kiek tik nori, pirk ir įvairiausios rūšies dešrų, rūkytų kumpių, lašinių, konservuotos žuvies, visko, žmonių kamšatis!

TRUMPAI

— Cenzo biūro duomenimis, Amerikos pramonėje dirba 5.3 milijono moterų, kurios turi prieš mokyklinio amžiaus vaikų. Tokių vaikų, paliktų dienai, vaikų namečiuose ar pas kaimynus priežiūra kas savaitę, vidurkiu imant, joms kaštuoja per savaitę \$40.33.

— Jungtinės Tautos žurnalistams, istorikams bei mokslininkams atidarė archyvą, kuriame yra suregistruoti daugiau kaip 36,000 nacistinių nusikaltėlių nusikaltimai ir jų pavardės.

— Ryšium su užsadarinėjimu ir persikėlimu į užsienį fabriku AFL-CIO profsąjungose per pastaruosius dvejus metus sumažėjo 407,000 narių. Narių skaičius nukrito iki 12.6 milijono.

— Senatas užgyrė įstatymą, pagal kurį transporto darbininkai turi būti patikrinti ar naudoja narkotikų. Įstatymas palies 175,000 oru susisiekimo linijų tarnautojų, 120,000 geležinkelininkų ir apie 3 milijonus sunkvežimių vairuotojų.

— Tymsterių profsąjunga sugrįžusi į AFL-CIO profsąjungų sudėtį, AFL-CIO papildė narių skaičių 1.7 milijono nariais.

Vilnis, 1987 m. lapkričio 26 d.

Išsirinkęs produktą — stok prie kasos už jį užmokėti, kad grįžęs prie prekystalio gautum jį jau supakuotą.

— Lietuvoje nėra tvarkos. Ne taip, kaip Amerikoje, — dypukas pasakojo.

Arba, Vilniuje autobosu važiuoti tekaštuoja tik 4 kapeikos, bet automobiliu, apsaugok sviete! Gatvėmis skuba į visas puses, brukasi daug baisiau kaip Chicagoje piko metu. Na, ir kam jiems tiek automobilių tokiam mažame miestelyje?

— Lietuvoje nėra tvarkos.

Arba merginos bei moterys vaikosi madas kaip patrakusios. Viena mandriai apsigėrusi, kitą dar mandriau. Netgi ir vyrai, ir tie, kad tik turėtų riešinį laikroduką, mandresnį už kito. Šeimininkės stengiasi turėti šaldytuvą, kambarius išklotus divonais, vaikų į mokyklą be uniformos neleidžia. Patvoryje nebematysi nusimovusio kelnes tūpinčio žmogaus. Žmonės užpakaliui nusišluostyti nori popieriaus. Viskas dabar Lietuvoje kitaip, ir žmonės nebegyvena kaip anksčiau. Jeigu išlaisvintumėm Lietuvą, su tais žmonėmis turėtumėm daug bėdos. Išmandrėjo taip, kaip mes kai kurie čia.

— Lietuvoje nebėra tvarkos, — pradėjęs karščiuotis pasakojo.

— Gal nebenori ir, kad išlaisvintumėm — paklausiau.

— Seniai išlaisvinimo kratosi iš tolo, netgi mūsų kaime buvęs valakininkas Antanas Zidoras, tas irgi. Girdi, neturėčiau automobilio. Jaunikliai, prie bolševikų gimę ir auge, į išlaisvinimą žiūri kitaip. Jie mano, gal būtų gerai, o gal ir blogai.

— Mat, nežino kokiam purve žmonės gyvena anais laikais, — pasakiau jam.

— Ką tu sakai! — dypukas prieš mane pastatė akis, — ir tu jau paraudonijai! Zmogau, pagalvok, ką sakai! J. Zaliukas

LAIŠKAS IS FLORIDOS

Ilgus metus Lake Villoje gyvenęs uolus "Vilnies" skaitytojas ir rėmėjas Antanas Gabrys, neseniai su dukra persikėlęs nuolatiniame gyvenime į Floridą, atsiuntė laišką. Laiške aimanuoja, esą, nors Pompano Beach Floridoje gražu, namas taip kaip viduje, taip iš lauko gražus, bet apsiprasti dar vis negalys, "jaučiuosi kaip paukštis narve"...

Toliau rašo, jog buvo truputį ir susirgęs. Manė, jog turės kreiptis pas gydytoją, bet po gero atsikojimo krūtinėje skausmai praėjo. Apgailestauja Antanas Gabrys savo sesers, kuri jau virš 100 metų. Girdi, gulinti lovoje sudžiūvusi kaip šipulys. Pats Gabrys irgi jau netoli 100 metų.

"Dabar mokausi važinėti trimis ratais "baisikeliu", rašo Gabrys, nelabai sekasi, kojos nuslysta nuo pedaliu. Laimė, kad čia gatvės tuščios ir lygios. Gatvės tuščios dėl to, kad tik dabar gyvenantys Pompano Beach žmonės pradeda grįžti iš šiaurinių kraštų į savo namus.

Laiška baigia su linkėjimas Jokubkoms, "Vilnyje" dirbančiam Antanui Litvinui, Marazienei greičiau pasveik. X.

St. Petersburg, Fla.

NESEKMĖS IR DŽIAUGSMAS

Kaip jau buvo pranešta, praeitu metų balandžio 1 dieną mūsų Klubu pastate buvo kilęs gaisras, pridaręs namui daug žalos. Tačiau ačiū visų ryžtui sudegusį namą atstatėm. Džiaugėmės, kad ir vėl turėsime lietuvišką pastogę, kurioje girdim lietuvišką kalbą ir skamba lietuviška daina. Po šių metų birželio 27 dieną įvykusio sezono paskutiniame renginiui, kuris gerai pavyko, visi linksmi ir patenkinti vienas su kitu atsiveikiname, pasilinkėdami vienas kitam geros sveikos vasaros, ir kad pasimatysime Klube spalio 3 dieną. Bet štai! Liepos 22 dienos naktį chuliganai į Klubą įsibriovė! Per sienoje išmuštą 12 kvadratinių pėdų skylę išvilko išplėštą iš sienos vėsintuvą (air condition), išvogė puodus ir kitokį virtuvės inventorių.

Visi pavogtieji daiktai Klubui labai reikalingi, ir juos galima nusipirkti, bet bulvėms tarkuoti mašinos nėra kur nusipirkti, nes amerikiečiai kugelio ir cepelinų nevalgo ir tokios mašinos indų fabrikai negamina. Žinau bulvėms tarkuoti mašinas turėjo Chicagoje Milda, Zemačių Klubas, Roselando Moterų klubas ir Ex-Mainerių klubas. Visi jie nebeegzistuoja. Prašėm dovanoti ar parduoti mums. Tačiau gavom ją iš Lietuvos. Par-

vežė J. Andriulienė. Bėda, kad jai veikti, reikia pakeisti elektrosrovė.

Chuliganai Klubui padarė virš \$3,000 nuostolio. Tačiau ačiū vėl visų klubiečių ryžtui, spalio 3 dieną Klubas buvo vėl atidarytas. Šeimininkų naujuose puoduose pagaminti pietūs tarsi buvo net skanesni, kava taip pat.

Renginys buvo sėkmingas su turtinga menine programa. Dainavo S. Kuzmickas, Dainos Mylėtojų choras, solistė Gertruda Račkauskas. Jiems akompanavo choro mokytoja H. Janulytė. Pietus pagamino šeimininkės: V. Kuzmickienė, S. Daraška ir H. Habala. Ir dabar Klubas vėl atdaras kas šeštadienį 12 val. po pietų.

Saltuose kraštuose oras dar nelabai šaltas. Jau yra atvykę Antanas Tumonis iš Albany, N. Y., Adelė Pakalniškienė iš Tallahassee, Fl., ir keli kiti.

Tenka pažymėti, kad Adelė Pakalniškienė iš Tallahassee, Fla., ir keli kiti turime dar nedaug.

Tenka pažymėti, kad Adelė Pakalniškienė yra viena iš tų organizavusių Klubu chorą ir ilgus metus mokiusi jį. Buvo malonu ją matyti truputį sumenkusią, bet gerai nusi-teikusią.

Iki pasimatymo Klube.

Julija

Žiemos švenčių proga

Sveikiname visas savo draugijos nares, jų šeimas, oraugus ir bičiulius bei visus pažangius laikraščius ir jų darbuotojus, taipgi visus taiką mylinčius žmones šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje.

Visoms ir visiems linkime laimingų ir darbingų ateinančių metų!

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS

DRAUGLJA ir jos VALDYBA

Chicago, Illinois

NAUJŲJŲ METŲ LINKEJIMAI

Visiems giminėms ir draugams šioje šalyje ir Kanadoje, taipgi Tarybų Lietuvoje.

Linkiu sveikų ir laimingų Naujųjų Metų.

PETRONĖ MALINAUSKAS

Chicago, Ill.

Sveikinu su žiemos šventėmis ir Naujaisiais Metais

Visus gimines, draugus-drauges ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje.

Linkiu visiems sveikatos ir daug laimės.

ANTANINA BUTKIS

DIREKTORIŲ DĖMESIUI

Šį šeštadienį, lapkričio 28 dieną, 1 val. popiet vyks laikraščio "Vilnius" direktorių susirinkimas įprastoje vietoje. Labai svarbu visiems laiku atsilankyti, nes yra gana svarbių reikalų, kurie būtina aptarti.

A. K.

BUVO STAPTELEJĖ ČIKAGOJE

Lapkričio 8 d. grįždama namo iš Racine, Wis., Čikagoje buvo staptelėjusi Detroito Lietuvių klubo darbuotoja Ruby Jeske, savo laiku čikagiečiams plačiai žinomo biznieraus A. Vegelos duktė. Į Racine ji buvo nuvykusi, kaip ir kasmet, aplankyti savo pusseserę, pusbrolio bei kitų giminių.

Staptelėjusi Čikagoje, nors jau buvo prievakarys, su S. J. Jokubka buvo nuėjusi ir į "Vilnius" įstaigą.

Viešnia papasakojo, kad ir Detroito senoji lietuvių karta retėja. Čia gimusieji ir augę laikosi dar gerai, aktyviai dalyvauja klubo veikloje, ypač LDS bowlininkų sekcijoje.

Kitos dienos anksti rytą viešnia automobiliu išskubėjo į namus.

Pakeliui atgal į Lietuvą iš Urbana, Ill., praeitą savaitę Čikagoje buvo staptelėjęs architektas Saulius Kaminskas.

Jis čia Urbanos universitete stažavosi daugiau kaip metus. Nors plačiau po Ameriką pavažinėti laiko neturėjo, bet pusėtinai susipažino su amerikinių gyvenimu, ypač studentų, ir universitete pasisėmė nemažą glėbį mokslinių žinių.

Čikagoje staptelėjo atsisveikinti su pažįstamais, kurie jį studijų metu aplankydavo Urbanoje bei jis atliekamam laiku atvykdavo pas juos į Čikagą. Stebėjosi, kad A. Jokubkienė po sunkios operacijos ir nelaimių daug daugiau sustiprėjusi negu buvo prieš metus, kai jis atvyko į šią šalį.

Gruodžio pirmomis dienomis Aerofloto lėktuvu iš New Yorko ketina išplasnėti į Lietuvą, kur Vilniuje jo laukia moksliniai darbai.

Lapkričio 18-os dienos savaitgalį į Čikagą iš New Yorko buvo atvykęs akredituotas Jungtinėms Tautoms korespondentas "Moscow News" žurnalistas Vilius Kavaliauskas. Jis čia buvo atvykęs savo darbo reikalais. Ta proga atliekamam laiku susitiko su kai kuriais savo pažįstamais, kaip amerikiečiais, taip ir lietuviais.

Vilius Kavaliauskas, be darbo laikraščiai "Moscow News", ne-

MIRĖ NELLIE CERE

Hot Springs, Arkanse, spalio 17 dieną mirė Nellie Cere. Jos pagėdavimu sukremuota ir palaidota be šermenų, nes tik keli jos draugai ir giminės gyvena Hot Springs, Ark. Pelenai buvo palaidoti greta jos velionies žento Vėdi Yuden, Mountain Home, Ark., kapinėse, kur ir jos duktė Minnie Yuden nori, kad būtų palaidota, kai numirs.

Pastaruosius kelerius metus Nellie Cere pusėtinai negalavo, bet prieš kelias savaites dar pajėgė su dukra ir anūke Sharon Bammert, taip pat gyvenančia Hot Springs, Ark., minėti savo 88-ąsias gimimo metines. Kai rimčiau susirgdavo ir būdavo nuvežta į ligoninę, kurioje dirba jos anūkė, priežiūrą turėdavo gerą.

Nellie Cere gimusi Lietuvoje, iš Kanados imigravusi į JAV, su savo vyru Lawrence Boutier atsikėlė gyventi į Frankfort, Ill., kur gimė ir jos duktė Minnie. Jos vyras buvo angliakasys, bet kadangi darbas buvo nepastovus, Nellie įsigijo karvę ir vertėsi kaimynams lietuviams pardavinėdama pieną, grietinę bei namų darbo sūrius, kad suvedus šeimos biudžetą.

Po to, kai jos vyras buvo įrašytas į juodą sąrašą už priklausymą Progresyviai angliakasių profsąjungai, Nellie su dukra persikėlė į Čikagą, kur jau nemaža buvusių Frankforte angliakasių lietuvių vertėsi nakvynių namais (rooming house). Nellie irgi griežė šio biznio šiaurinėje miesto dalyje, La Salle gatvėje. Kai likęs Frankforte vyras pardavė ten turėtą namą, baldus, irgi persikėlė pas žmoną ir dukrą Čikagon. Mirus jam, Nellie ištekėjo už L. Cere, su kuriuo gyveno Hot Springs, Ark., iki jis mirė.

Velionė paliko giliame nuliūdime dukrą Minnie Yuden, anūke

mažai rašo vilniškei "Tiesai" ir kitiems Lietuvos tarybiniais laikraščiams bei žurnalams. Produktivumo atžvilgiu jis gal vienas produktingiausių kiek čia yra buvę lietuvių ilgesniams laikui žurnalistų. Jo reportažai apie amerikinių gyvenimą vilniškėje "Tiesoje" bei "Komjaunimo Tiesoje" seka vienas paskui kitą. Įdomūs jie skaitytojui Lietuvoje, nemažiau įdomūs ir Amerikoje emigracijos lietuviams.

Vilius Kavaliauskas nemaža savo laiko skiria ir Amerikos lietuvių kultūrinio archyvinio palikimo kuopimui. Šis jo pomėgis ir veda jį plėsti su Amerikos lietuviams asmenišką pažintį. X.

Sharon Bammert, dukterėčia Della (Dan) Kent, Nellie (Louis) De Schaaf, Lietuvoje seserį Emiliją Grikienę ir jos šeimą, metų liepos 12 dieną.

Nellie Cere daug metų priklausė LDS ir kitoms pažangioms organizacijoms, per daug metų buvo uoli skaitytoja ir rėmėja laikraščio "Vilnius".

Nellie De Schaaf

MOTERŲ DRAUGIJA VAIŠINS NARES

Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija gruodžio 13 dieną Dainos restorane, 2656 W. 71st St., vaišins "Christmas Party" proga suruoštais pietumis savo nares, kad susitikus, pasišnekėjus, pasikeitus adresais bei telefonais.

Gaila, kad draugijos sekretorė J. Marazienė ištiko rimtas paralyžius. Kultūrietės apgailestauja, kad jos pasivašinėti nebus.

Į pasivašinėmą kviečiami ir narių vyrai, o kai kurie specialiai, kaip Tony Litvinas, John Pateckas ir John Feiza. Jie yra nemažai padėję draugijai tvarkyti stalus banketų atvejuose bei bartenderiaudami. Ypač daug yra padėjęs John Feiza, atveždamas į susirinkimus iš Čicero Nellie Dočkienę, Frances Rimšą ir kitas moteris bei paslaugomis.

Kurios galvojate būti šiame pa-

sivašinėme, prašomos kreiptis iki gruodžio 6 dienos pas Nellie De Schaaf telefonu 238-9329, kad restorane užsakytų vietą.

Nellie De Schaaf

SUSITIKOME LIETUVIŲ TAUTINESE KAPINESE

Kai su Lou nuvykstu į Lietuvių Tautines kapines aplankyti pažįstamų kapus, visuomet susitinkame su Walter Slench, būdiniu "Bevel Granite Company" antkapių pardavimo įstaigoje, skersai gatvę nuo kapinių. Pracitą kartą susitikau ir su Ruth Cogler, atvykusia į kapines aplankyti savo motinos Uršulės Juodaitienės kapą.

Ruth susirūpinusi dėl savo darbo. Kompanija, kurioje ji dirba, persikelia į West Virginia, kur darbininkai neorganizuoti į profsąjungas. Kompanija kviečia ir ją vykti ten, bet kadangi jos duktė, sesuo ir seserėčia gyvena čia Illinois valstijoje, nesugalvoja kas daryti — vykti ar nevykti.

Šnekantis su Ruth, buvo malonu susitikti ir su Vellie Jankel, kuri netrukus išeis į pensiją po 30 metų mokytojavimo. Ji ir jos vyras Jay Jankel jos išėjimą į pensiją ketina celebruoti išvyka meškerioti į šiltesnius kraštus.

Linkiu geriausios sėkmės draugai Vellie, išėjusiai į pensiją.

Nellie De Schaaf

DETROIT, MICHIGAN

MIRUS ELIZABETH ULINSKAS

(1987 m. spalio 29 dieną)

Reikiame gilią nuoširdžią užuojautą velionės giminėms: Frank Ulinskui, Algird ir Anne Olin (Ulinskai), Walter Olin, George ir Beverly Rye Olin bei jų vaikučiams Mark ir Renee, krikštodukrai Bernice Butkin ir visiems giminėms bei idėjos draugams, gyvenantiems JAV ir Tarybų Lietuvoje.

Žinokite, kad ir mes kartu liūdime netekę mylimos draugės.

DETROIT MOTERŲ PAZANGOS KLUBAS

HOT SPRINGS, ARK.

MIRUS NELLIE CERE

.... Reikiame gilią užuojautą velionės dukrai Minnie Yuden, anūkei Sharon Bammert, dukterėčioms Della Kent ir jos vyrui Dan, Nellie De Schaaf ir jos vyrui Louis, seseriai Lietuvoje Emilijai Grikienei ir jos šeimai, kitiems giminėms, draugams bei pažįstamiems.

CHESTER ir SOPHIE KENT
Downey, Calif.

HOT SPRINGS, ARK.

MIRUS NELLIE CERE

Reikiame gilią užuojautą velionės dukrai Minnie Yuden, anūkei Sharon Bammert, dukterėčioms Della Kent ir jos vyrui Dan, Nellie De Schaaf ir jos vyrui Louis, seseriai Lietuvoje Emilijai Grikienei ir jos šeimai, kitiems giminėms, draugams bei pažįstamiems.

EDWARD ir FRANCES JORDAN
Chicago, Ill.

HOT SPRINGS, ARKANSAS

MIRUS NELLIE CERE

Reikiame gilią užuojautą velionės dukrai Minnie Yuden, anūkei Sharon Bammert, dukterėčioms Della Kent ir jos vyrui Dan, Nellie De Schaaf ir jos vyrui Louis, seseriai Lietuvoje Emilijai Grikienei ir jos šeimai, kitiems giminėms, draugams bei pažįstamiems.

EVA SANKUS ir ISABELLE MATTAS
Chicago, Ill.

Invitation to a CHRISTMAS PARTY

Sunday, December 13th, 1:00 P.M.

The Lithuanian Women's Cultural Society invites all its paid up members and their spouses to attend their Christmas Party, at Daina Restaurant, 2656 W. 71st Street, Sunday, December 13, 1:00 P.M. (Enter at West side door.)

Come, socialize, and enjoy the company of friends with whom you have associated for many years.

Encircle the date — SUNDAY, DECEMBER 13, DAINA RESTAURANT, 2656 West 71st St., enter at West side door. We'll be looking for you.

FOR THOSE PLANNING TO ATTEND, KINDLY CALL NELLIE DE SCHAAF, 238-9329, BEFORE DEC. 6th, AS WE NEED TO HAVE EXACT NUMBER OF RESERVATIONS.

Lithuanian Women's Cultural Society